RAPORT FINAL DE EVALUARE A STRATEGIEI DE DEZVOLTARE LOCALĂ A ASOCIAȚIEI

GRUP DE ACȚIUNE LOCALĂ RĂSĂRITUL ȚĂRII FĂGĂRAȘULUI

Cuprins

1. Rezumat 3

2.Introducere 4

2.1 Scopul raportului de evaluare și obiectivele evaluării 4

2.2 Structura raportului de evaluare 6

3. Informații generale privind SDL 6

3.1 Informații despre GAL și activitatea acestuia 6

3.2 Scurtă descriere a Strategiei de Dezvoltare Locală (SDL), a măsurilor și a bugetului alocat 8

4.Cadrul de evaluare și metodologia 10

4.1 Descriere generală a surselor de date. 10

4.2 Metode de colectare (chestionare, discuții unu la unu, date administrative) 11

5. Analiza de ansamblu a eficacității SDL 16

5.1 Eficacitatea financiară a măsurilor la nivel de SDL 16

5.2 Eficacitatea SDL, la nivel de domeniu de intervenție 18

6. Răspuns la întrebările de evaluare 24

7. Factori de succes și eșec în implementarea SDL 30

8. Concluzii și recomandări 34

Anexe 39

1. Rezumat

Documentul reprezintă evaluarea implementării Strategiei de Dezvoltare Locală 2014-2020-2025 în perioada 28.11.2016-01.08.2025 și este elaborat de către aparatul propriu al Asociației.

Asociația Grup de Acțiune Locală „Răsăritul Țării Făgărașului" la înființare avea în componență 32 de parteneri, respectiv 7 parteneri publici (Comuna Șinca Nouă, Comuna Părău, Comuna Comăna, Comuna Holbav, Comuna Hârseni, Comuna Șercaia și Comuna Mândra), 18 parteneri privați și 7 societăți civile. Ulterior a aderat și Consiliul Județean Brașov și alți 4 parteneri privați. Asociația a fost înființată în august 2016. Asociația nu a avut contract de finanțare pentru implementarea Strategiei de Dezvoltare Locală aferentă perioadei de planificare 2007-2013, primul contract fiind semnat pe programul 2014-2020 - LEADER. Menționăm că nici o comună parteneră nu a făcut parte dintr-un Grup de Acțiune Locală finanțat pe perioada 2007-2013.

În vederea elaborării documentului, Asociația Grup de Acțiune Locală „Răsăritul Țării Făgărașului", prin Consiliului Director, a desemnat personalul de coordonare a evaluării, după cum urmează:

Lăzărescu Alexandra Mihaela – Președintele Asociației

Palfi Maria – Manager proiect LEADER

Asociația GAL Răsăritul Țării Făgărașului (GAL RTF) a implementat, în perioada 2016–2025, Strategia de Dezvoltare Locală (SDL) finanțată prin Programul LEADER, reușind o absorbție integrală a fondurilor alocate 1.639.861 euro pentru Sm.19.2 (1.574.567,97 FEADR finanțând 41 proiecte și 65.293,03 EURI finanțând 1 proiect).

Urmare a alocărilor și a situațiilor reale măsurile din SDL au suportat modificări de alocări financiare iar în septembrie 2017 s-a mai introdus o măsură respective M11/M6//6.2/6A - Înființare de activități neagricole, pentru care alocarea a fost din redistribuiri de la alte măsuri . Pe parcursul derulării activității s-a constatat că unele măsuri.

În ceea ce privește coerența logicii intervenției care stă la baza Strategiei de Dezvoltare Locală, încă din faza de planificare ne-a fost clar că fondul alocat implementării Strategiei de Dezvoltare Locală nu va fi suficient pentru rezolvarea tuturor problemelor depistate în cursul analizei teritoriului LEADER. Alocarea financiară aferentă unei măsuri fiind foarte limitată, s-a stabilit un nivel mai scăzut al indicatorilor pentru a exista o siguranță mai mare a realizării lor. Totodată, datorită faptului că în etapa de elaborare a Strategiei nu s-a putut

aprecia în ce proporție vor fi depuse proiecte pentru atingerea fiecărui obiectiv (de exemplu care va fi numărul serviciilor publice modernizate), nu a fost posibilă preconizarea rezultatelor. Astfel, pentru fiecare măsură, a fost stabilit un set de indicatori cuantificabili și verificabili, din care să se poată aprecia gradul de atingere a rezultatului obținut.

Având în vedere progresul înregistrat până la data evaluării, toate obiectivele și indicatorii de monitorizare au fost realizați. Concluzia este bazată pe baza răspunsurilor date la întrebările de evaluare specifice formulate în chestionarele completate de către beneficiari. Astfel:

- Sectorul antreprenorial a beneficiat de achiziționarea echipamentelor și a produs o creștere de peste 15% a venitului anual și o creștere a capacității capitalului uman. Din răspunsurile obținute s-a evidențiat faptul că prin proiectele LEADER au fost finanțate activități inovatoare, care la rândul lor au implicat alte idei ce merită a fi puse în aplicare. Astfel, majoritatea solicitanților s-au gândit la demararea unor afaceri proprii noi sau diferite de ceea ce au făcut până în prezent. Îmbunătățirea calității vieții s-a realizat și prin înființarea celor 12 locuri de muncă, urmare implementării programului LEADER.
- În cazul proiectelor depuse de autoritățile publice locale, s-a evidențiat faptul că prin proiecte s-au realizat economii semnificative la bugetul local și a crescut performanța serviciilor publice. Este important de menționat că marea majoritate a beneficiarilor doresc să mai depună cereri de finanțare, au idei noi, au dobândit experiența necesară pentru continuarea dezvoltării, au încredere în proiectele finanțate prin LEADER și în instituțiile care acționează pentru implementarea acestora.

Beneficiarii publici au evidențiat în mod expres atitudinea pro activă venită atât din partea aparatului propriu al primăriilor cât și din partea populației. Guvernanța locală a prezentat o îmbunătățire medie, mai ales la implicarea sporită a comunității și a factorilor interesați în luarea deciziilor. Acest fapt prevestește o maturizare a populației, o creștere a capacității de observare și prezentare a problemelor locale, a participării active la consultațiile organizate de către autorități, a exprimării propriilor păreri și uneori a acceptării diferențelor de păreri.

2.Introducere

2.1 Scopul raportului de evaluare și obiectivele evaluării

Evaluarea de față analizează în profunzime relevanța, coerența, eficacitatea, eficiența și impactul SDL GAL RTF 2014–2020 (extinsă până în 2025), oferind totodată concluzii și recomandări pentru viitor. Rezultatele cheie indică faptul că intervențiile au fost în mare măsură aliniate nevoilor locale și priorităților PNDR, au fost implementate eficient (fondurile fiind contractate în proporție de 100% și plățile efectuate conform

calendarului) și au contribuit la dezvoltarea locală integrată a microregiunii. GAL RTF a demonstrat valoare adăugată prin animarea comunităților și consolidarea identității locale (ex. renașterea tradițiilor și a obiceiurilor locale). Evaluarea relevă, de asemenea, bune practici – precum parteneriatul public-privat eficient și proiecte inovatoare pilot dar și provocări (ex. birocrația ridicată a procedurilor AFIR și capacitatea administrativă redusă în mediul rural, care au îngreunat implementarea unor proiecte).

Concluzionând, GAL RTF a avut un impact pozitiv substanțial în teritoriu, atingându-și în linii mari țintele SDL și contribuind la obiectivul european de dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității. Raportul formulează recomandări pragmatice privind îmbunătățirea pe viitor a mecanismelor de monitorizare și evaluare, adaptarea strategiei la noile realități socio-economice și asigurarea sustenabilității rezultatelor obținute.

Scopul SDL GAL RTF (2014–2020) a fost de a stimula dezvoltarea economică și socială a teritoriului prin proiecte finanțate cu fonduri europene nerambursabile, în baza priorităților identificate în teritoriu urmare animării. Strategia inițială, aprobată în 2016, a avut un buget public alocat de 748.153 euro și a fost structurată pe 10 măsuri menite să răspundă nevoilor locale diverse de la crearea de locuri de muncă și sprijinirea antreprenoriatului, la îmbunătățirea serviciilor de bază și valorificarea patrimoniului local. Implementarea SDL a început efectiv în 2017, odată cu lansarea primelor apeluri de selecție a proiectelor, și s-a desfășurat pe parcursul a 8 ani, incluzând etapa de tranziție 2021–2022 (când GAL-ul a beneficiat de fonduri suplimentare EURI și FEADR pentru a continua finanțările până la noua programare). După etapa de alocare tranziție valoarea SDL s-a ridicat la 2.049.826,25 euro din care SM 19.2- 1.639.861 Euro (1.574.567,97 FEADR și 65.293,03 EURI) și SM 19.4 - 409.965,25 Euro.

Prezentul raport constituie o evaluare complexă, de tip final, a impactului activității GAL RTF în perioada 2016–2025, având ca destinație Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale (MADR) – Serviciul LEADER, Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale (AFIR) și alți factori interesați (autorități locale, parteneri GAL, comunitatea locală). Obiectivele raportului de evaluare sunt:

- Evaluarea performanței SDL conform criteriilor de evaluare: relevanță, coerență, eficacitate, eficiență, impact și sustenabilitate;
- Analiza calitativă și cantitativă a rezultatelor obținute prin proiectele finanțate (incluzând indicatori realizați comparativ cu țintele propuse);
- Identificarea factorilor interni și externi care au influențat implementarea (factori de succes și constrângeri);

- Formularea de concluzii și recomandări pentru îmbunătățirea intervențiilor viitoare și pentru noua strategie locală 2023–2027.

2.2 Structura raportului de evaluare

Structura raportului urmează modelul standard conform indicațiilor din ghidul de implementare SDL versiunea 17, cuprinzând: un rezumat executiv, o secțiune de context și metodologie, un capitol de analiză pe criterii de evaluare (relevanță, coerență, eficacitate, eficiență, impact), o analiză detaliată a datelor (cantitative și calitative, inclusiv studii de caz și exemple de bune practici), urmate de concluzii și recomandări.

3. Informații generale privind SDL

3.1 Informații despre GAL și activitatea acestuia

Asociația Grup de Acțiune Locală Răsăritul Țării Făgărașului este o organizație de tip parteneriat public-privat, înființată în 2016 cu scopul de a implementa o Strategie de Dezvoltare Locală (SDL) finanțată prin măsura LEADER (Sub-măsura 19.2 din PNDR 2014–2020). Teritoriul acoperit de GAL RTF include 7 comune din vestul județului Brașov – Șinca Nouă, Părău, Comăna, Holbav, Hârseni, Șercaia și Mândra – situate în zona istorică Țara Făgărașului. Caracterizat printr-o populație de 15.281 locuitori din zona rurală și un bogat patrimoniu natural (ex. rezervația Poiana Narciselor) și cultural, acest teritoriu se confruntă la debutul SDL cu provocări precum infrastructură rurală deficitară, oportunități economice limitate, șomaj și depopulare, dar și cu oportunități semnificative de dezvoltare (turism rural, produse locale, potențial agricol etc.).

Calitatea parteneriatelor locale: GAL Răsăritul Țării Făgărașului s-a constituit în 2016 cu 32 de parteneri inițiali, reunind primării, societăți comerciale și ONG-uri. Pe parcursul implementării, parteneriatul a rămas stabil, iar relațiile dintre membri s-au consolidat. Ședințele Adunării Generale ale Asociației (desfășurate anual sau ori de câte ori a fost nevoie - ex. modificări SDL) au înregistrat participare numeroasă, semn că membrii au fost implicați. S-a remarcat o bună colaborare între sectorul public și privat: de exemplu, primarii au promovat activ către mediul privat oportunitățile de finanțare, iar reprezentanții mediului de afaceri din teritoriu au oferit perspective utile în Comitetul de Selecție asupra fezabilității economice a proiectelor. Faptul că în Comitetul de Selecție și în Consiliul Director ponderea partenerilor privați și ONG este majoritară (>50%, conform principiilor LEADER) a asigurat o echilibrare a deciziilor și evitarea oricăror tentații de politizare sau favorizare. Evaluarea nu a constatat conflicte majore în cadrul parteneriatului;

dimpotrivă, membrii intervievați au lăudat transparența și atmosfera de lucru: *"Ne-am putut spune opinia liber și s-a ținut cont de ea"* (membru ONG).

Un beneficiu colateral al parteneriatului GAL este că a creat o rețea locală care va dăinui și după acest program. De pildă, ONG-urile membre (precum Procult Mărgineni, SOS Țara Făgărașului) colaborează acum strâns cu primăriile la diverse acțiuni (festivaluri, proiecte educative), iar unii antreprenori finanțați prin SDL GAL RTF se sprijină reciproc (a existat cazul a două microîntreprinderi finanțate prin GAL – un agent care a achiziționat aparate de cântărit, ambalat și etichetat produse agricole și un mic transportator – care s-au asociat informal: transportatorul asigură livrarea produselor în județ). Astfel de sinergii sunt exact scopul unui parteneriat LEADER – crearea unui lanț economic-social cooperant în comunitate.

Eficiența conducerii GAL: Eficiența conducerii (Consiliul Director și echipa administrativă) a fost confirmată de rezultate. Consiliul Director (alcătuit din 7 persoane, reprezentând echilibrat categoriile de parteneri) s-a întrunit periodic pentru decizii strategice. Documentele de lucru (rapoarte de selecție, rapoarte anuale) au fost aprobate fără probleme, iar controlul de legalitate și conformitate (efectuat de AFIR și audituri) nu a scos la iveală nereguli. Aceasta denotă o guvernanță corectă și riguroasă. În plus, GAL RTF a menținut o bună comunicare publică: informațiile despre apeluri, rezultate, eventuale contestații au fost publicate pe site-ul propriu (galrtf.ro) și actualizate constant, demonstrând transparență. De altfel, nu a existat nicio contestație escaladată la AFIR împotriva deciziilor GAL, semn că procesul de selecție locală a fost perceput drept echitabil de către aplicanți.

Animarea teritoriului și identitatea locală: Prin activitățile de animare (întâlniri în comune, consultări publice), GAL RTF a reușit să implice comunitatea în dezvoltare. Un exemplu notabil este procesul de actualizare a SDL în 2017, când GAL a organizat consultări în fiecare comună pentru a colecta propuneri de proiecte și a ajusta măsurile. Această abordare participativă a întărit sentimentul localnicilor că strategia le aparține. Identitatea teritoriului ca entitate ("Răsăritul Țării Făgărașului") s-a conturat mai puternic datorită GAL: evenimentele comune (ex. lansarea traseelor turistice, festivaluri locale, fosnicuri, ...) au fost marcate de prezența brandului GAL, iar oamenii au început să se gândească la cele 7 comune ca la un ținut cu interese comune, nu doar ca entități izolate.

În aparițiile media, GAL RTF a fost menționat frecvent ca un exemplu de bună practică regională. De exemplu, un articol de presă sublinia colaborarea celor 7 comune în promovarea turistică – ceea ce sugerează că parteneriatul GAL a fost vizibil dincolo de sfera internă. Această recunoaștere a unei identități comune (Țara Făgărașului de Est) are efecte pe termen lung: autoritățile locale ar putea aborda împreună și alte

proiecte de dezvoltare (unul dintre proiecte este constituirea Asociației FLAG Răsăritul Țării Făgărașului, asociație care are în parteneriat 14 comune, care au aderat inspirați de colaborarea bună GAL LEADER).

Inițiative locale și inovare: GAL RTF a sprijinit și micro-inițiative inovatoare. Pe lângă proiectul de aplicație mobilă turistică (o noutate pentru zona rurală), un alt exemplu este inițiativa Ocolului Silvic Pădurile Șincii (partener GAL) care, prin finanțare pe măsura M10 – măsură atipică, a realizat un inventar digital al florei utile din teritoriu, a redactat și tipărit o carte "Flora utilă din GAL Răsăritul Țării Făgărașului. Posibilități de Valorificare prin produse tradiționale și inovatoare" pe care a distribuit-o fiecărei unități teritoriale din GAL precum și școlilor și a dezvoltat un program pilot de certificare forestieră participativă. Acesta este un demers inovator de gestionare durabilă a resurselor naturale, neîntâlnit anterior în regiune, și a implicat voluntari, elevi, proprietari de păduri, cercetători din USAMV București – ilustrând modul în care GAL poate fi incubator de idei noi. Această carte a obținut și 2 premii (atașate la anexe).

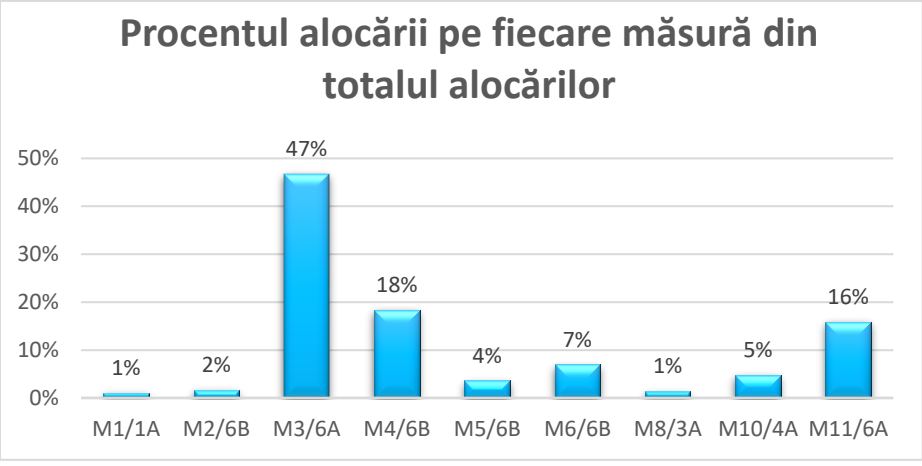
Tot ca idei inovative, proiecte care au implicat tineri și femei au fost proiecte finanțate prin măsura forfetară unde aceste condiții au fost principii de selecție.

Concluzie la parteneriate și guvernanță: Asociația GAL Răsăritul Țării Făgărașului a funcționat ca o platformă de colaborare eficientă, cimentând parteneriate locale care depășesc cadrul unui singur proiect. Conducerea GAL a fost alături de comunitate, a participat la toate evenimentele din teritoriu și a sprijinit cu orice informație în orice domeniu actorii locali. Acest capital de încredere și cooperare construit între actorii locali este unul dintre cele mai importante rezultate intangibile ale perioadei 2016–2025. Se poate spune că "spiritul LEADER" – adică implicarea și responsabilizarea comunității – a prins rădăcini în teritoriul acoperit. Aceasta va facilita cu siguranță implementarea viitoarelor strategii și proiecte, deoarece există deja o rețea și o experiență pe care se poate clădi.

3.2 Scurtă descriere a Strategiei de Dezvoltare Locală (SDL), a măsurilor și a bugetului alocat

Asociația GAL Răsăritul Țării Făgărașului (GAL RTF) a implementat, în perioada 2016–2025, Strategia de Dezvoltare Locală (SDL) finanțată prin Programul LEADER, reușind o absorbție integrală a fondurilor alocate (1.639.861 EURO) și finanțând un număr de 42 de proiecte locale. Aceste proiecte – derulate de primării, întreprinderi locale și organizații ale societății civile – au adus investiții semnificative în teritoriu și au generat beneficii socio-economice concrete: servicii publice îmbunătățite, inițiative de conservare a patrimoniului cultural, dezvoltarea afacerilor rurale și peste 12 de locuri de muncă nou-create. Teritoriul GAL RTF, a beneficiat astfel de o creștere a colaborării în comunitate și a capacității administrative locale, evidențiată de colaborarea strânsă între cei 32 de parteneri în implementarea strategiei.

Codificarea măsurii	Denumirea măsurii	Alocarea totală/măsură	Procent alocare/ măsură
M1/1A	Programe educaționale pentru toate categoriile	15,607.06	1%
M2/6B	Crearea rețelelor de asistență socială și medicală pentru populație și grupuri defavorizate din teritoriul GAL	26,207.78	2%
M3/6A	Sprijin pentru crearea infrastructurii necesare serviciilor suport adresate populației, firmelor și societății civile	735,000.00	47%
	Sprijin pentru servicii suport adresate populației și agenților economici și activități inovative		
M4/6B	Servicii de bază și reînnoirea satelor	288,213.55	18%
M5/6B	Sprijin pentru constituirea rețelelor de turism	56,243.68	4%
M6/6B	Sprijin pentru studii/investiții asociate cu întreținerea, refacerea, protejarea și modernizarea patrimoniului cultural și natural al satelor	108,572.49	7%
M8/3A	Cooperarea în scopul creării de forme asociative, rețele și clustere, grupuri operaționale pentru diversificarea activităților rurale	20,439.41	1%
M10/4A	Rețele de identificare, protejare și colectare rațională a plantelor din flora spontană	74,267.52	5%
M11/6A	Înființarea de activităţi neagricole	250,000.00	16%
TOTAL		1,574,551.49	100%

Codificarea măsurii	Denumirea măsurii	Alocarea totală/măsură	Procent alocare/măsură
M3/6A - EURI	Sprijin pentru suport adresate populației și agenților economici și activități inovative	65,293.03	100%

Inițial SDL a avut un număr de 10 Măsuri, cu o alocare de pentru Sm 19.2 de 748.153 euro iar valoarea alocată pentru Sm 19.4 o alocare de 187.038 euro deci un total de 935.191 euro. După prima bonusare în valoare de 679.550 euro, Sm 19.2 a avut o valoare de 1.291.793 euro (+ 543.640 euro) și Sm 19.4 o valoare de 322.948 euro (+ 135.910 euro) deci un total de 1.614.741 euro, pentru care s-a semnat Acordul Cadru de Finanțare. Urmare a rezultatelor obținute în luna septembrie 2021, GAL RTF a mai primit o bonusare de 145.947 euro care au fost repartizați 29.189 euro pe Sm 19.4 iar 116.758 euro pentru Sm 19.2, astfel Sm 19.4 având valoarea de 352.137 euro iar Sm 19.2 valoarea de 1.408.551 euro. În ianuarie 2023 pentru perioada de tranziție s-au mai primit 223.845,33 euro FEADR și 65.293,03 euro EURI, fapt ce a dus la o noua modificare de Acord Cadru valoarea totală fiind de 2.049.826,25 euro compus din Sm 19.4 valoare 409.965,25 euro și Sm.19.2 valoare 1.639.861 Euro (1.574.567,97 FEADR și 65.293,03 EURI) valoare finală.

4.Cadrul de evaluare și metodologia

4.1 Descriere generală a surselor de date.

Abordarea metodologică a evaluării a fost una mixtă, îmbinând metode cantitative (analiza indicatorilor de monitorizare, evaluări privind proiectele) cu metode calitative (consultări cu părțile interesate, întâlniri de animare, chestionare). Evaluarea s-a desfășurat în perioada iunie-august 2025, fiind independentă și obiectivă. Un aspect distinct evaluat a fost calitatea parteneriatului public-privat din cadrul GAL și eficiența guvernanței interne, precum și capacitatea GAL de a stimula inițiative locale colaborative și identitatea teritorială.

4.2 Metode de colectare (chestionare, discuții unu la unu, date administrative)

Pașii metodologici principali au inclus:

- Colectarea datelor secundare: Au fost examinate documentele relevante, inclusiv Strategia de Dezvoltare Locală inițială, documentele de modificare/actualizare ale SDL, rapoartele de implementare și monitorizare ale GAL (ex. situații de contractare și plăți), informațiile publicate pe site-urile galrtf.ro și sdl.galrtf.ro (apeluri, rapoarte de selecție, știri), precum și apariții media care reflectă rezultatele proiectelor GAL. De asemenea, s-au analizat date din surse oficiale (AFIR/MADR) privind indicatorii SDL (ex. numărul de proiecte implementate, gradul de utilizare a fondurilor, locuri de muncă create etc.).
- Colectarea datelor primare: S-au realizat interviuri de tipul unu la unu și discuții de grup cu actori locali. Aceste date au fost colectate de către membri ai echipei GAL (managerul de proiect Palfi Maria și asistent managerul Lăzărescu Alexandra Mihaela care este și președintele Asociației). În procesul de colectare a datelor echipa a avut întâlniri cu reprezentanți ai autorităților locale din cele 7 comune partenere, beneficiari de proiecte (atât beneficiari publici – primari, cât și privați – antreprenori, ONG-uri). S-au organizat 2 focus-grupuri (la Șinca Nouă și Comăna) cu câte 8–10 participanți, pentru a colecta percepțiile privind impactul GAL în comunitate. De asemenea, a fost aplicat un scurt chestionar către partenerii GAL și beneficiarii de finanțări, pentru a evalua gradul de satisfacție și sugestiile de îmbunătățire.
- Analiza cadrului logic și a indicatorilor: S-a efectuat o analiză a logicii de intervenție a SDL (obiective – măsuri – acțiuni – indicatori), comparând relevanța acesteia față de nevoile actuale ale teritoriului și verificând coerența internă. Indicatorii de realizare și de rezultat stabiliți în SDL (de ex. număr de locuri de muncă create, persoane din grupuri vulnerabile sprijinite, infrastructuri realizate) au fost comparați cu valorile atinse până în 2025, pe baza rapoartelor de monitorizare GAL, MADR - Serviciul LEADER și AFIR. Toți indicatorii de rezultat asumați au fost atinși.

- Evaluarea pe criterii: Fiecărui criteriu (relevanță, coerență, eficacitate, eficiență, impact /sustenabilitate) i s-au asociat întrebări de evaluare specifice, în concordanță cu obiectivele strategiei.
- Validarea constatărilor: Înainte de finalizarea raportului, rezultatele preliminare au fost discutate cu factorii interesați într-o ședință de validare (întâlnire cu 15 participanți, membri GAL și reprezentanți ai beneficiarilor). Feedback-ul primit (confirmări, clarificări sau obiecții) a fost scris în versiunea finală a evaluării, consolidând precizia și obiectivitatea concluziilor.

Metodologia adoptată respectă principiile evaluării participative și orientate spre utilizare. Deși s-au depus eforturi considerabile pentru colectarea de date complete, trebuie menționat că datorită lipsei unor fonduri (financiare și umane) mai consistente nu s-a făcut un sondaj care să cuprindă majoritatea locuitorilor din teritoriu. Totuși, coroborarea diverselor surse conferă încredere că rezultatele prezentate sunt reale și oferă o imagine clară a performanței GAL RTF.

I. IE1 : Întrebări de evaluare care au contribuit la atingerea celor 3 obiective ale strategiei

Tema 1 : Favorizarea competitivității agriculturii – corespunde obiectivului de dezvoltare 1 din SDL GAL RTF

TEMA DE EVALUARE: Favorizarea competitivității agriculturii			
Criterii de evaluare	Întrebări de evaluare	Indicatori	Metodologia de colectare date
Creșterea nivelului de cunoștințe în teritoriu M1	În ce măsură au sprijinit intervențiile GAL inovarea, cooperarea și dezvoltarea bazei de cunoștințe în zonele rurale?	Cheltuieli publice totale – 40.000 euro Număr de participanți instruiți – 60 persoane	Chestionar cu beneficiarii Analiză date monitorizare
Creșterea numărului de exploatații agricole care primesc sprijin pentru participarea la sisteme de calitate, la piețe locale și circuite de	În ce măsură au contribuit intervențiile GAL la îmbunătățirea competitivității producătorilor primari sprijiniți, printr-o mai bună integrare a acestora în lanțul agroalimentar prin intermediul sistemelor de calitate, al creșterii valorii adăugate a	Numărul de exploatații – 4	Chestionar cu beneficiarii Analiză date monitorizare

aprovizionare scurte, la grupuri /organizații de producători M8	produselor agricole, al promovării pe piețele locale și în cadrul circuitelor scurte de aprovizionare, al grupurilor de producători și al organizațiilor interprofesionale?		

Tema 2 : Asigurarea gestionării durabile a resurselor naturale și combaterea schimbărilor climatice – corespunde obiectivului de dezvoltare 2 din SDL GAL RTF

TEMA DE EVALUARE: Asigurarea gestionarii durabile a resurselor naturale și combaterea schimbărilor climatice			
Criterii de evaluare	Întrebări de evaluare	Indicatori	Metodologia de colectare date
Creșterea suprafețelor agricole și forestiere care au resurse naturale	În ce măsură a contribuit SDL la atingerea obiectivului de gestionare durabilă a suprafețelor cu potențial de gestionare a resurselor naturale?	Suprafața totală agricolă și forestieră : 70 hectare – M10	Chestionar cu beneficiarii Analiză date monitorizare

Tema 3 : Obținerea unei dezvoltări teritoriale echilibrate a economiilor și comunităților rurale, inclusiv crearea și menținerea de locuri de muncă – corespunde obiectivului de dezvoltare 3 din SDL GAL RTF

TEMA DE EVALUARE: obținerea unei dezvoltări teritoriale echilibrate a economiilor și comunităților rurale, inclusiv crearea și menținerea de locuri de muncă			
Criterii de evaluare	Întrebări de evaluare	Indicatori	Metodologia de colectare date
Creșterea atractivității teritoriului	În ce măsură au sprijinit intervențiile GAL diversificarea, crearea și	Numărul de locuri de muncă create -7 M 3 M 11	Chestionar cu beneficiarii Analiză date

	dezvoltarea întreprinderilor mici și crearea de locuri de muncă?		monitorizare
Creșterea sprijinului persoanelor vârstnice	În ce măsură au sprijinit intervențiile GAL sprijinul pentru persoanele vulnerabile?	Populație netă care beneficiază de servicii /infrastructuri îmbunătățite: 210 persoane M 2	Chestionar cu beneficiarii Analiză date monitorizare
Creșterea condițiilor de viață și a serviciilor publice locale	În ce măsură au sprijinit intervențiile GAL dezvoltarea locală în zonele rurale?	Populație netă care beneficiază de servicii/ infrastructuri îmbunătățite: 9.400 persoane Cheltuieli publice totale – 708.153 euro M 4 M5 M6	Chestionar cu beneficiarii Analiză date monitorizare

II IE2 : În ce măsură a condus abordarea LEADER la asigurarea valorii adăugate în teritoriul GAL?

CRITERII DE EVALUARE:

- capitalul social s-a îmbunătățit (spre exemplu învățarea colectivă, schimbarea mentalităților, creșterea colaborării și încrederii reciproce în și față de GAL, identificarea unor subiecte de interes comun, dezvoltarea de competențe și capacități, dezvoltarea unor rețele etc.);

- guvernanța locală s-a îmbunătățită la nivel local (spre exemplu îmbunătățirea gestionării funcțiilor administrative pe plan local, implicare sporită a comunității și factorilor interesați în luarea deciziilor, creșterea rolului GAL în guvernanța pe diferite niveluri, creșterea capacității de a gestiona fonduri publice-private etc.).

- rezultatele implementării SDL-urilor (ex. crearea de locuri de muncă, realizarea unor produse inovatoare, infrastructură de bază, etc.) au generat îmbunătățirea calității vieții în teritoriul vizat de strategie.

INDICATORI:

- Percepția actorilor locali privind gradul de îmbunătățire a capitalului social datorită aplicării metodei LEADER, cuantificată pe o scală.

- Percepția actorilor locali privind rezultate ale SDL mai bune datorită aplicării metodei LEADER, cuantificată pe o scală.
- Percepția actorilor locali privind gradul de îmbunătățire a guvernanței la nivel local datorită aplicării metodei LEADER, cuantificată pe o scală.

Concluzii sintetizate :

I. Logica intervenţiei Strategiei de Dezvoltare Locală			
În ce măsură logica de intervenție a strategiei de dezvoltare locală a fost relevantă față de nevoile socio-economice și potențialul de dezvoltare ale teritoriului?	Puțin relevantă	Relevantă	**Foarte relevantă**
Cât de coerentă este logica intervenției care a stat la baza strategiei de dezvoltare locală?	Puțin coerentă	Coerentă	**Foarte coerentă**
II. Contribuţia operațiunilor realizate la atingerea obiectivelor prevăzute de strategie			
În ce măsură au fost atinse obiectivele strategiei?	În mică măsură	În măsură medie	**În totalitate**
III. Valoarea adăugată datorată metodei LEADER			
Ce beneficii au fost obținute datorită metodei LEADER ? (dezvoltarea capitalului social local, rezultatele obținute prin implementarea strategiei, îmbunătățirea guvernanței locale)			
Percepția **actorilor** locali privind gradul de îmbunătățire a capitalului social datorită aplicării metodei LEADER	Nu am remarcat o îmbunătățire	Îmbunătățire medie	**Îmbunătățire mare**
Percepția actorilor locali privind rezultate ale SDL mai bune datorită aplicării metodei LEADER	Nu am remarcat o îmbunătățire	Îmbunătățire medie	**Îmbunătățire mare**
Percepția actorilor locali privind gradul de îmbunătățire a guvernanței la nivel local datorită aplicării metodei LEADER	Nu am remarcat o îmbunătățire	Îmbunătățire medie	**Îmbunătățire mare**
IV. Contribuția SDL la aria de intervenție 6B și 6A			
În ce măsură a sprijinit SDL dezvoltarea locală în zonele rurale?	În mică măsură	În măsură medie	**În mare măsură**

5. Analiza de ansamblu a eficacității SDL

5.1 Eficacitatea financiară a măsurilor la nivel de SDL

Măsuri SDL	Buget alocat inițial	Buget alocat la momentul evaluării	Plăți efectuate raportat la bugetul inițial alocat	Eficacitate financiară
M1/1A Programe educaționale pentru toate categoriile	10.000,00	15,607.06	15,607.06	100%☺
M2/6B Crearea rețelelor de asistență socială și medicală pentru populație și grupuri defavorizate din teritoriul GAL	45.562,00	26,207.78	26,207.78	100%☺
M3/6A Sprijin pentru crearea infrastructurii necesare serviciilor suport adresate populației, firmelor și societății civile/ Sprijin pentru servicii suport adresate populației și agenților economici și activități inovative	50.000,00	735,000.00	735,000.00	100%☺
M4/6B Servicii de bază și reînnoirea satelor	140.000,00	288,213.55	288,213.55	100%☺
M5/6B Sprijin pentru constituirea rețelelor de turism	175.000,00	56,243.68	56,243.68	100%☺
M6/6B Sprijin pentru studii/investiții asociate cu întreținerea, refacerea, protejarea și modernizarea patrimoniului cultural și natural al satelor	175.000,00	108,572.49	108,572.49	100%☺
M7/ 1A Sprijin pentru implementarea inovării și transferului de cunoștințe de către Grupuri Operaționale, în toate domeniile politicii de dezvoltare rurală	30.000,00	0	0	
M8/3A Cooperarea în scopul creării de forme asociative, rețele și clustere, grupuri	30.000,00	20,439.41	20,439.41	100%☺

operaționale pentru diversificarea activităților rurale				
M9/ 3A Sprijin pentru cooperarea orizontală și verticală între actorii din lanțul de aprovizionare în vederea stabilirii și dezvoltării de lanțuri scurte de aprovizionare și de piețe locale	62.591,00	0	0	0
M10/4A Rețele de identificare, protejare și colectare rațională a plantelor din flora spontană	74,284.00	74,284.00	74,267.52*	99.98%☺
M 11/6A Înființarea de activități neagricole	0	250,000.00	250,000.00	100%☺

Măsuri SDL	Buget alocat după ultima modificare SDL	Buget alocat la momentul evaluării	Plăți efectuate raportat la bugetul inițial alocat	Eficacitate financiară
M1/1A Programe educaționale pentru toate categoriile	15,607.06	15,607.06	15,607.06	100%☺
M2/6B Crearea rețelelor de asistență socială și medicală pentru populație și grupuri defavorizate din teritoriul GAL	26,207.78	26,207.78	26,207.78	100%☺
M3/6A Sprijin pentru crearea infrastructurii necesare serviciilor suport adresate populației, firmelor și societății civile/ Sprijin pentru servicii suport adresate populației și agenților economici și activități inovative	735,000.00	735,000.00	735,000.00	100%☺
M4/6B Servicii de bază și reînnoirea satelor	288,213.55	288,213.55	288,213.55	100%☺

M5/6B Sprijin pentru constituirea rețelelor de turism	56,243.68	56,243.68	56,243.68	100%☺
M6/6B Sprijin pentru studii/investiții asociate cu întreținerea, refacerea, protejarea și modernizarea patrimoniului cultural și natural al satelor	108,572.49	108,572.49	108,572.49	100%☺
M8/3A Cooperarea în scopul creării de forme asociative, rețele și clustere, grupuri operaționale pentru diversificarea activităților rurale	20,439.41	20,439.41	20,439.41	100%☺
M10/4A Rețele de identificare, protejare și colectare rațională a plantelor din flora spontană	74,284.00	74,284.00	74,267.52*	99.98%☺
M 11/6A Înființarea de activități neagricole	250,000.00	250,000.00	250,000.00	100%☺

*în urma implementării proiectului, au rămas necheltuiți 16,48 EURO în cadrul măsurii M10/4A

Măsuri SDL -EURI	Buget alocat inițial	Buget alocat la momentul evaluării	Plăți efectuate raportat la bugetul inițial alocat	Eficacitate financiară
M3/6a EURI Sprijin pentru servicii suport adresate populației și agenților economici și activități inovative	65,293.03	65,293.03	65,293.03	100%☺

5.2 Eficacitatea SDL, la nivel de domeniu de intervenție

Domeniu de intervenție	Indicator specific / indicator suplimentar propus	Indicator realizat	Eficacitate
1A	Indicator specific: Cheltuieli publice totale: 40.000 euro.	Indicator specific: 750.607,06 euro	☺

	Indicator suplimentar: Cheltuieli publice totale:708.153 euro	Indicator suplimentar: 1.558.944,43 euro	
3A	Indicator specific: Nr. de exploatații agricole care primesc sprijin pentru participarea la sisteme de calitate, la piețe locale și circuite de aprovizionare scurte, la grupuri /organizații de producători: 4	Indicator specific : 5 beneficiari	☺
4A	Indicator specific: Suprafața agricolă și forestieră: 70 ha	Indicator specific: 3.012,59 ha	☺
6A	Indicator specific: Locuri de muncă create: 7 Indicator suplimentar : Locuri de muncă create: 2	Indicator specific: Locuri de muncă create: 10 Indicator suplimentar: Locuri de muncă create: 2	☺
6B	Indicator specific: Populație netă care beneficiază de servicii / infrastructuri îmbunătățite :9400 Indicator suplimentar: Nr. total de participanți instruiți: 60 Populație netă care beneficiază de servicii /infrastructuri îmbunătățite: 210	Indicator specific: Populație netă care beneficiază: 23.470 persoane Indicator suplimentar: Nr. total de participanți instruiți : 65 Populație netă care beneficiază: 235 persoane	☺
6A - EURI	Indicator specific: Cheltuieli publice totale: 65,293.03 euro.	Indicator specific: Cheltuieli publice totale: 65,293.03 euro.	☺

Pentru a completa imaginea de ansamblu , în această secțiune sintetizăm datele despre proiectele finanțate. După cum s-a arătat măsurile din SDL au fost în număr de 11 împărțite pe 5 domenii de intervenție respectiv 1A,3A,4A,6A incluzând și 6A EURI și 6B, precum și pe 3 domenii de activitate respectiv sectorul

privat, sectorul public (primării) și sectorul ONG. Prezentăm cele 42 de proiecte (toate finalizate) funcție de tipul beneficiarilor respectiv ;

Măsurile implementate de sectorul privat, cuprinse în M3 Sprijin pentru crearea infrastructurii necesare serviciilor suport adresate populației, firmelor și societății civile / Sprijin pentru servicii suport adresate populației și agenților economici și activități inovative - M11 Înființarea de activităţi neagricole și M10 Rețele de identificare, protejare și colectare rațională a plantelor din flora spontană. Alocarea pe aceste măsuri a fost de 50.000 euro/măsură la M3și M11 și 74.267,52 euro M10.

- 7- întreprinderi individuale, 2 -persoane fizice autorizate și Regie Publică Ocolul Silvic Pădurile Șincii SA care au creat 10 locuri de muncă și sunt repartizate pe tot teritoriul GAL RTF.

Proiectele acestor operatori economici sunt în special de prestări servicii, majoritatea inovative, care au titulari de proiecte inclusiv 7 femei și 7 tineri.

- 2 proiecte dotări saloane cu aparatură de ultimă generație -analizator facial, dispozitiv de tratare a pielii cu tehnologie ultrasonică, dispozitiv refacere piele în zona oculară, dispozitiv criogenizator, aparat depilare definitivă, remodelare cu infraroșu, aparat de presoterapie și drenaj limfatic...
- 1 proiect pentru servicii de catering cu un autovehicul dotat cu sistem de refrigerare cu toate accesoriile necesare
- 1 proiect pentru serviciu de curierat rapid pentru produse locale cu o autoutilitară frigorifică specializată dotată cu cărucioare, lădițe, termometru, cântar, laptop și imprimantă pentru etichete, soft specializat..
- 1 proiect pentru ambalarea produselor locale în vederea vânzării, dotat cu o linie de ambalare în diverse ambalaje (folie, plase, pungi), de preferință hârtie, cu cântărire și etichetare pe producători
- 1 proiect pentru servicii moderne de izolații termice și fonice cu o pompă de spumă poliuritanică, generator, pistol de aer, kit transfer pompă....
- 1 proiect pentru scoală de șoferi cat.B cu un autovehicul specializat cu dublă comandă cu propulsie hibrid, omologat, soft specializat didactic pentru pregătirea teoretică privind legislația rutieră și conducerea preventivă.
- 1 proiect pentru servicii sanitare a animalelor prin achiziționarea unei ambulanțe veterinară omologată RAR, dotată cu trusă mică de chirurgie, diverse sonde, pense, termometru....
- 1 proiect dedicat sportului pe tot parcursul anului, respectiv achiziția unui patinuar artificial cu mantinelă, 40 perechi patine și covor protecție patine.

- 1 proiect pentru servicii scanare 3d și prelucrare imagini cu drona pentru servicii topografice-terenuri, clădiri- în vederea înscrierii corecte in CF prin achiziția unui Scaner 3 D, stație de prelucrare grafică, dronă .....
- 1 proiect destinat activităților de recreere și agrement organizate în Cort profesional tip hală, cu sonorizare audio, audio-microfoane, mixer, boxe..
- 1 proiect pentru servicii recreative și distractive cu ajutorul unor table interactive cu videoproiector, kituri de olărit, pictură pe sticlă, ceramică..
- 2 proiecte pentru servicii de creație, promovare, cultural-recreative prin achiziție de drone, camere video, sisteme complete de Realitate Augmentată, sistem 3d cu softurile aferente
- 1 proiect pentru Țara Făgărașului văzută prin ochii camerei care execută servicii de producție audio-video prin achiziția unui kit cameră video 4k, computer desktop cu sistem Internet tip STARLINK
- 4 proiecte pentru susținerea activităților recreative-sportive -turistice prin închiriere sau programe atractive cu dotări de biciclete 48 simple și 14 biciclete electrice, dotate cu accesoriile necesare
- 1 proiect pentru amenajarea unui camping tematic specific cercetășesc cu 40 locuri, amenajat cu spații pentru corturi și rulote, prevăzut cu spațiu administrativ unde se pot desfășura activități distractive, spațiu sanitar dotat cu dușuri, wc-uri, chiuvete, mașină de spălat haine, spațiu de recepție dotat cu aparatură electronică.
- 1 proiect pentru gestionarea și exploatarea rațională a plantelor din flora spontană a GAL RTF prin care sa elaborat un studiu privind exploatarea sustenabilă a resurselor cu 70 pagini în format tipărit și în format electronic. Difuzarea lucrării sa făcut gratuit membrilor GAL, bibliotecilor școlare și comunale din teritoriul GAL, partenerilor și colaboratorilor din proiect, Autorităților Publice Locale, altor entități interesate. S-a organizat un eveniment de prezentare a rezultatelor studiului în teritoriul GAL

Măsurile implementate de sectorul public -servicii de bază cuprinse în M4-M6

Pe măsura M4 Servicii de bază și reînnoirea satelor alocarea financiară a fost de aproximativ 34.500 euro/ proiect , iar pe M6 Sprijin pentru studii/investiții asociate cu întreținerea, refacerea, protejarea și modernizarea patrimoniului cultural și natural al satelor un total de 108.572,49 euro, care cuprinde înzestrarea ansamblurilor folclorice din 4 comune cu costume populare specifice / pe vârste/tipuri.

Proiectele de pe măsura M4 Servicii de bază și reînnoirea satelor sunt proiecte de dotări ale autorităților locale cu echipamente edilitare strict necesare comunităților. Aceste achiziții vin în sprijinul locuitorilor ,

având în vedere că în zona rurală permanent sunt necesare lucrări de întreținere și reparații indiferent de anotimp, astfel că dotările pe proiecte GAL obținute mult mai repede și ușor au fost benefice. Amintim dotările realizate de cele 7 comune membre GAL RTF,

- 2 buldoexcavatoare inclusiv cu lamă pentru zăpadă
- 3 tractoare cu lamă pentru zăpadă, sărărițe cu autoîncărcare, despicător de lemne, încărcător frontal, tocător vegetal
- 2 nacele, 4 remorci pe 2 axe, 2 tractorașe de tuns gazon, 4 motocoase
- 1 autogreder și scarificator, motopompă apă murdară
- 1 Perie măturat strada
- 1 motoferestrău cu lanț,
- 1 mașină de tăiat beton, 1 ciocan rotopercutor, polizor unghiular, compresor aer și cilindru compactor
- 2 aparate spălat cu presiune , suflantă

Au fost și 4 proiecte reziliate 2 din acestea de pe M11/6A Înființarea de activităţi neagricole- Construire „HERBA -Camping" pe Valea Sebeșului și Camping la stână în Șinca Nouă – care au fost reziliate din cauza termenului prea mare de obținere a Autorizației de construcție și care au continuat din surse proprii. Un proiect interesant de pe M9/3A Cooperăm pentru a deveni competitivi care a întârziat câteva zile (în pandemie) la depunerea Cererii de plată , toate activitățile proiectului au fost realizate, și care a înaintat acțiune în justiție. Unul din proiectele reziliate a fost pe M8/3A Cooperarea în scopul creării de forme asociative, rețele și clustere, grupuri operaționale pentru diversificarea activităților rurale- Parteneriat pentru diversificarea activităților rurale, deoarece în momentul în care proiectul trebuia predat la OJFIR s-au schimbat cerințele obligatorii, respectiv obligativitatea CEI.

În completarea datelor sus prezentate venim cu câteva studii de caz care arată poveștile de succes din teren.

• **Studiu de caz 1 – Microîntreprindere de curierat rural "ROPWAY SRL" (Comuna Șinca Nouă):** Acest proiect, finanțat în 2019 cu 50.000 EUR (măsura M3 Sprijin pentru crearea infrastructurii necesare serviciilor suport adresate populației, firmelor și societății civile), a fost inițiat de o tânără întreprinzătoare locală. Ideea sa – să creeze o rețea de curierat rapid între satele izolate din GAL, pentru ca micii producători să poată transporta produsele locale și pentru ca sătenii să primească colete fără a se deplasa mulți kilometri. Cu fondurile GAL, și-a achiziționat o autoutilitară frigorifică specializată. La început, provocările au fost mari: drumuri proaste, scepticismul localnicilor ("la ce ne trebuie curier la sat?"). Dar, după un an, serviciul a devenit indispensabil: peste 50 de gospodării foloseau lunar ROPWAY pentru comenzi (ex. comenzi online

livrate la poarta casei) și cel puțin 15 mici producători , cultivatori de cartofi, pomicultori, crescători de păsări își trimiteau produsele la clienții din Brașov prin acest curier. Afacerea a umplut un gol de servicii. Beneficiarul afirmă: *"Fără banii de la GAL nu aș fi reușit să pornesc. Acum avem plan să extindem ruta și în alte comune vecine. Oamenii s-au obișnuit cu ideea, am devenit de-ai locului."* Această poveste evidențiază cum un proiect GAL a adus inovație socială și a îmbunătățit calitatea vieții (servicii de curierat la standard urban în mediul rural).

- **Studiu de caz 2 – Proiect integrat de turism "Țara Făgărașului" (Asociația Procult Mărgineni):** Acest proiect (2018–2019) este considerat un etalon de bună practică. Fiind implementat de un ONG local în parteneriat cu 7 primării, el a demonstrat forța colaborării. Pe lângă realizările tehnice (panouri, aplicație, hărți) citate anterior, un efect calitativ major a fost schimbarea de mentalitate: primarii și comunitatea au realizat că pot construi un brand turistic comun, lăsând deoparte orice rivalități administrative. În festivalurile ulterioare, comunele au început să-și promoveze reciproc obiectivele. *"Nu mai suntem doar Comăna sau Șercaia, suntem împreună Țara Făgărașului"*, spunea un primar la un eveniment de promovare – o declarație ce arată consolidarea identității teritoriale. Materialele create rămân valabile și pot fi actualizate și extinse în viitor (deja se discută includerea altor comune vecine în aplicație, eventual printr-un nou proiect). Deci sustenabilitatea și efectul de exemplu al acestui proiect sunt notabile.

- **Studiu de caz 3 – Educație și ocupare rurală (Asociația IRESIS):** Prin cele două proiecte succesive (2018 și 2020),M1 Programe educaționale pentru toate categoriile și M2 Crearea rețelelor de asistență socială și medicală pentru populație și grupuri defavorizate din teritoriul GAL, Asociația IRESIS are 45 beneficiari ai serviciilor de formare profesională, 20 beneficiari ai sesiunii demonstrative , 65 certificate de participare la activitățile proiectului, 55 beneficiari ai serviciilor sociale, 10 persoane maltratate(femei și copii) conciliate, 45 persoane vârstnice și 100 persoane beneficiare de servicii POCU axa 5.2.

- **Studiu de caz 4 – Gestionarea și exploatarea rațională a plantelor din flora spontană a GAL RTF putem să o numim și cooperare forestieră pentru mediu (Regia Pădurile Șincii RA):** Acest proiect (2021–2022) a avut o abordare participativă inedită: angajații Ocolului Silvic împreună cu voluntari (tineri și localnici din zonă cunoscători ai plantelor) împreună cu specialiști USAMV București au cartografiat zonele din teritoriul GAL pentru a identifica specii rare și plante medicinale (floră utilă). Toate plantele colectate inclusiv pământul în care cresc au fost analizate la laboratoarele Universității USAMV București. Au fost implicate și gospodării locale, ONG SOS ȚARA FĂGĂRAȘULUI încurajându-le să recolteze sustenabil produse forestiere nelemnoase. Proiectul a avut un mare efect educativ. A fost creat un studiu

privind exploatarea sustenabilă a resurselor cu 70 pagini în format tipărit și în format electronic. Lucrarea a fost distribuită gratuit membrilor GAL, bibliotecilor școlare și comunale din teritoriul GAL, partenerilor și colaboratorilor din proiect, Autorităților Publice Locale, altor entități interesate. Studiul a fost postat și pe site-ul Ocolului și s-au ținut prezentări în școli despre bogăția naturală a zonei. Astfel, GAL a facilitat o cooperare locală pe tema mediului, crescând conștientizarea ecologică. Un voluntar elev a spus: *"Nu știam câte plante speciale avem la noi, acum sunt mândru și le arăt și altora pe site."* Acest tip de proiect de cooperare a consolidat legătura între generații și a evidențiat oportunități de viitor (de ex. posibilitatea dezvoltării ecoturismului bazat pe flora locală sau a unei mărci locale de produse din plante).

- **Studiu de caz 5 - Eco-Scout Camping Copăcel (Green Friends SRL)**

Proiectul ECO-SCOUT CAMPING COPĂCEL a creat un camping tematic cu 40 de locuri (corturi și rulote), construcții prietenoase cu natura (fără fundații), alimentat 100 % cu energie solară și alimentat cu apă din puț propriu, având fose septice ecologice. Scopul a fost de a oferi un model de conviețuire durabilă cu natura și de a diversifica oferta turistică rurală, cu accent pe educație de tip „scout" pentru tineret .A realizat parteneriate cu ONG-uri locale , cu școli (școala altfel, săptămâna verde) activități STEM prin Centrul demonstrativ de Tehnologii Inovative (CDTI) care consdolidează componenta educațională și extind audiența proiectului.

6. **Răspuns la întrebările de evaluare**

În elaborarea raportului am folosit și întrebări relevante raportate la calitatea implementării SDL care au fost abordate în cele 2 focus grupuri.

Tema I: Relevanța logicii de intervenție

Întrebarea 1. În ce măsură logica de intervenție a SDL a rămas relevantă față de nevoile socio-economice actuale și potențialul de dezvoltare al teritoriului? - Această întrebare verifică dacă prioritățile și obiectivele strategiei, stabilite în 2016 pe baza analizei SWOT inițiale, corespund în continuare realităților din 2025 și dacă intervențiile finanțate au răspuns problemelor locale cele mai presante.

Reanalizarea logicii de intervenție și a relevanței SDL arată că strategia GAL Răsăritul Țării Făgărașului a rămas, în linii mari, adecvată nevoilor și contextului local pe întreaga durată 2016–2025. Strategia a fost inițial fundamentată pe o analiză diagnostic detaliată a teritoriului (prezentată în SDL inițială) care a identificat problemele cheie: infrastructură rurală insuficientă (drumuri, utilități, servicii publice), oportunități economice reduse pentru populația activă (lipsa locurilor de muncă non-agricole, venituri mici

din agricultură de subzistență), migrația tinerilor, precum și nevoia de conservare a patrimoniului cultural local. Obiectivele SDL au fost formulate ca răspuns direct la aceste nevoi – de exemplu, obiectivele de *creștere a competitivității economice* (prin susținerea și a micro-întreprinderilor), *îmbunătățirea condițiilor de trai* (prin investiții în servicii de bază și infrastructuri mici) și *valorificarea resurselor locale* (prin turism, cultură, mediu) au avut o relevanță evidentă.

În concluzie, SDL GAL Răsăritul Țării Făgărașului și-a menținut relevanța pe toată durata implementării. Intervențiile finanțate reflectă probleme reale și priorități locale stringente. Relevanța ridicată a strategiei explică și interesul constant al solicitanților: GAL RTF a avut mai multe apeluri la care numărul de proiecte depuse a depășit alocarea financiară, semn că direcțiile de finanțare erau aliniate cu așteptările și planurile comunității.

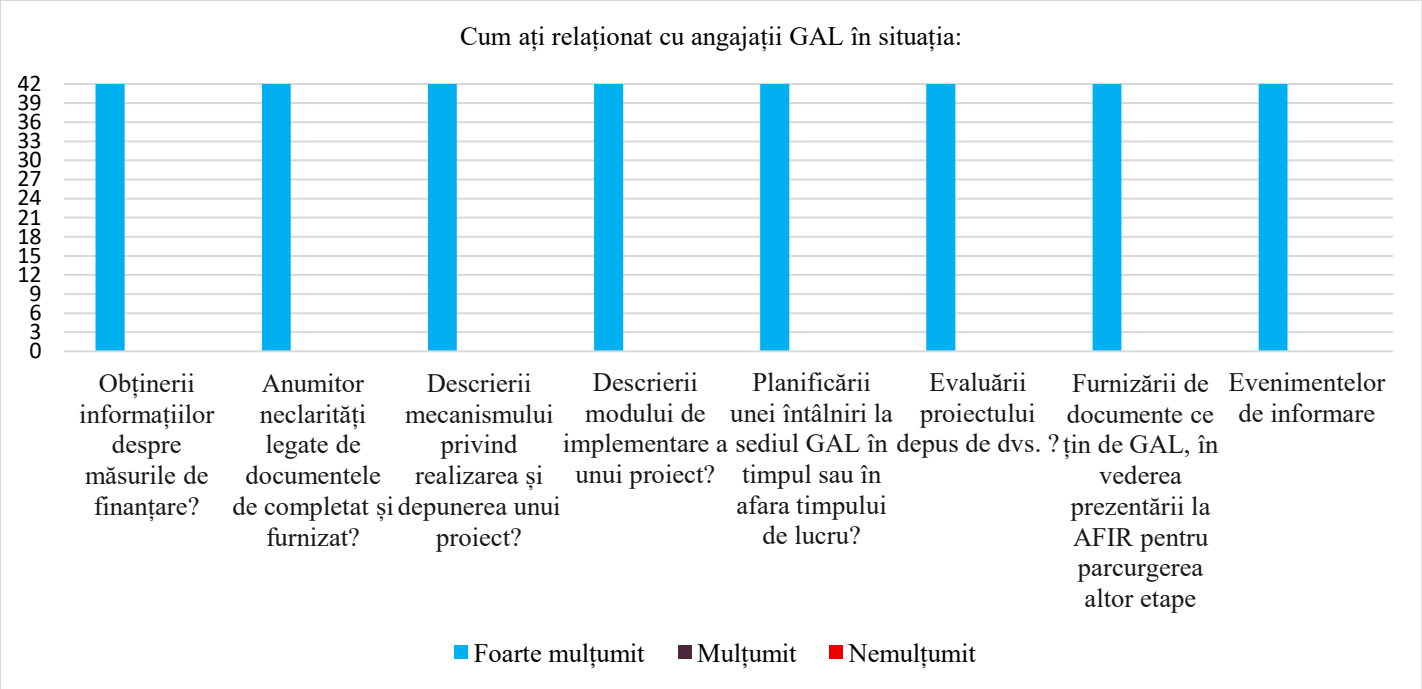
Tema II: Coerența logicii de intervenție și impactul în aria de intervenție 6B

Întrebarea 2. *Cât de coerentă este logica de intervenție a SDL*? - Se evaluează coerența internă dintre obiective, măsuri și proiecte, evitarea suprapunerilor sau lipsurilor– precum și coerența externă – complementaritatea cu alte politici/programe din teritoriu, ex. programe județene, naționale sau alte GAL-uri. Coerența internă a SDL GAL RTF a fost evaluată ca fiind ridicată, strategia prezentând o articulare logică clară între analiza nevoilor, obiectivele asumate, măsurile propuse și proiectele finanțate efectiv. Fiecare obiectiv specific al strategiei a fost transpus într-un set de măsuri corespunzătoare.

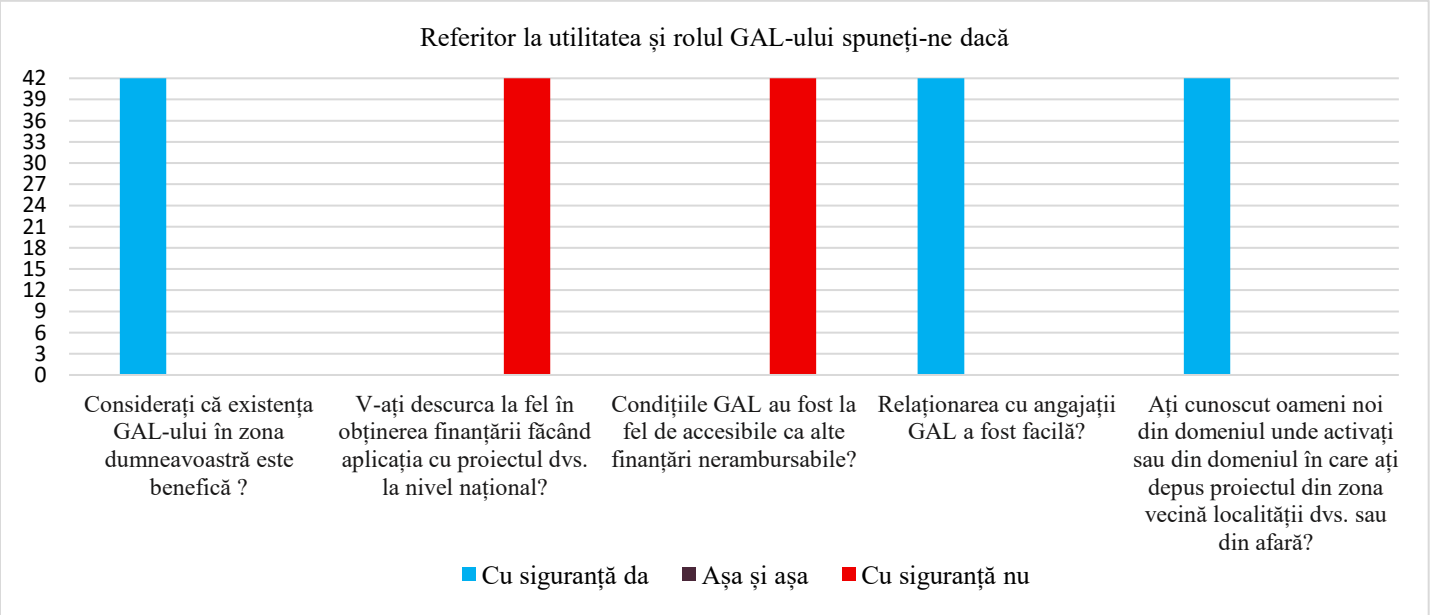
Strategia GAL RTF a fost intern logică și extern complementară altor inițiative, acționând ca un instrument coerent de dezvoltare locală. Nu s-au identificat discrepanțe notabile; dimpotrivă, se poate aprecia că SDL a oferit un cadru unitar bine închegat, care a ghidat eficient multitudinea de proiecte locale într-o direcție comună de dezvoltare. Atât autoritățile locale, cât și beneficiarii privați au confirmat că "*strategia GAL a fost bine adaptată la ceea ce ne trebuia în sate*" (opinie primar comună membră GAL).

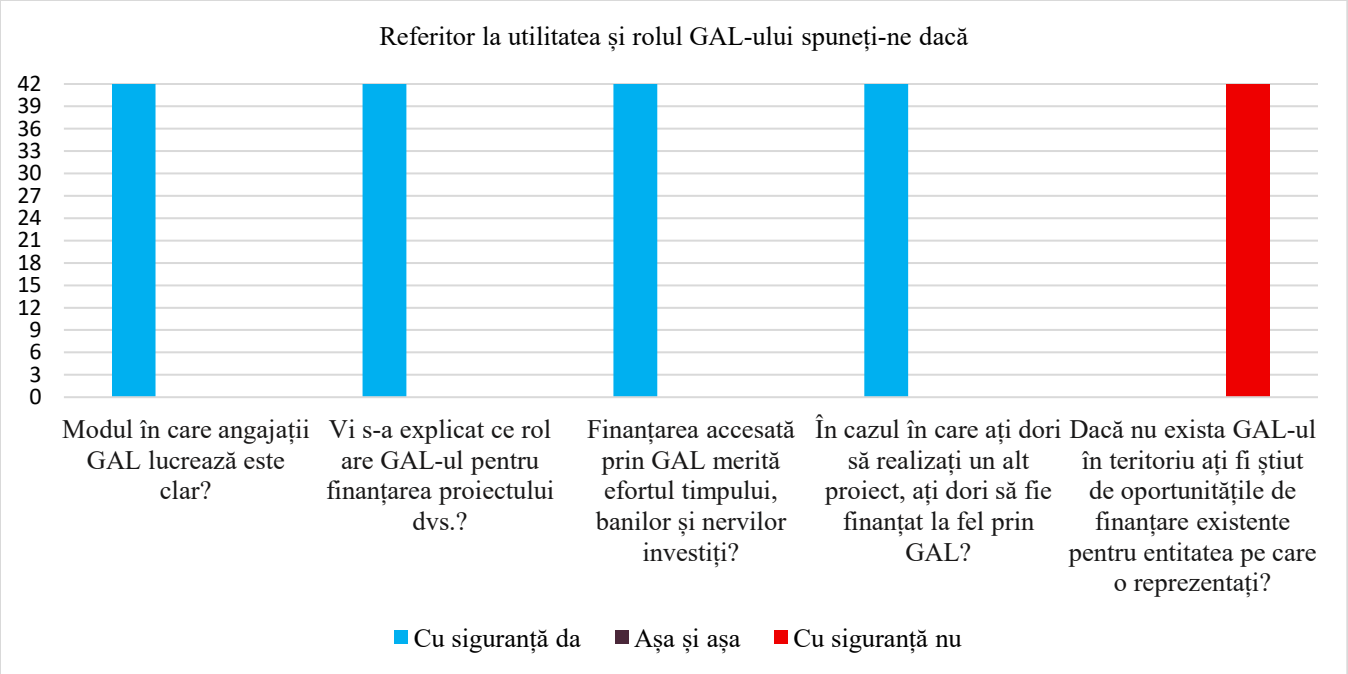
Răspuns întrebări chestionar beneficiari

Întrebare 1 - Cum ați relaționat cu angajații GAL în situația:

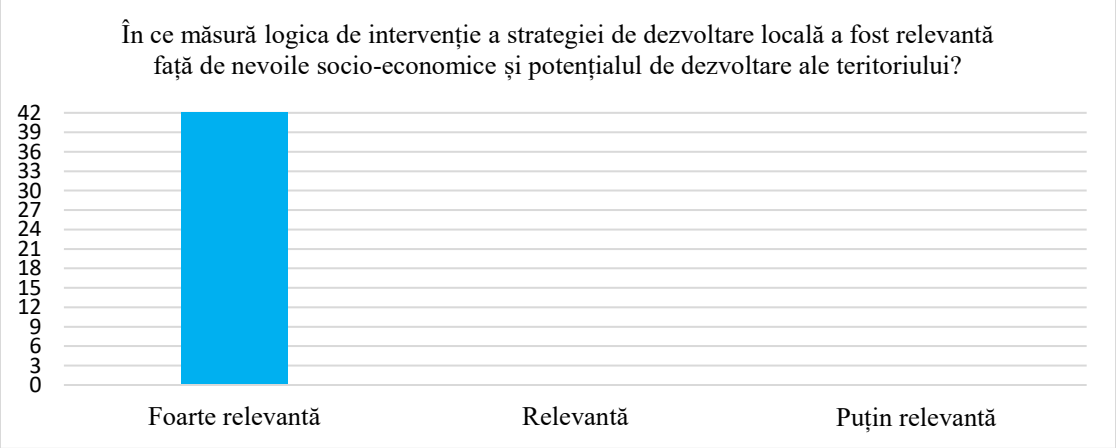

Întrebare 2. Referitor la utilitatea și rolul GAL-ului spuneți-ne dacă:

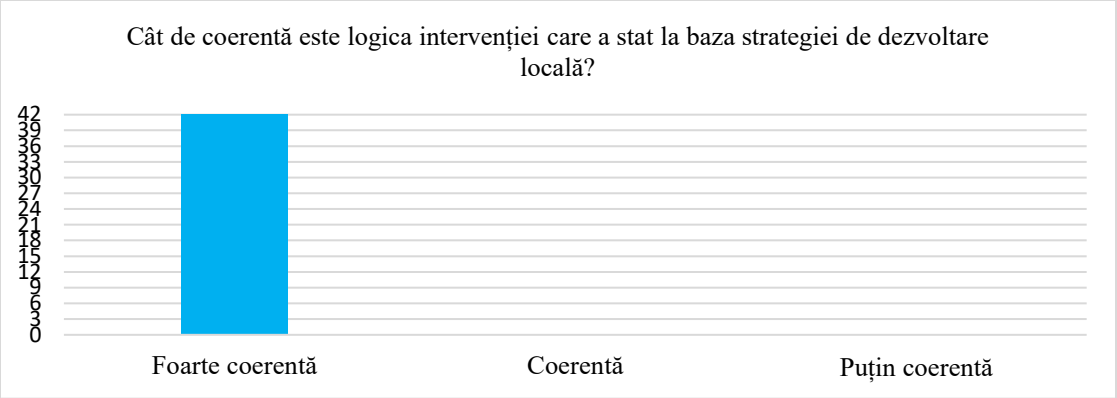

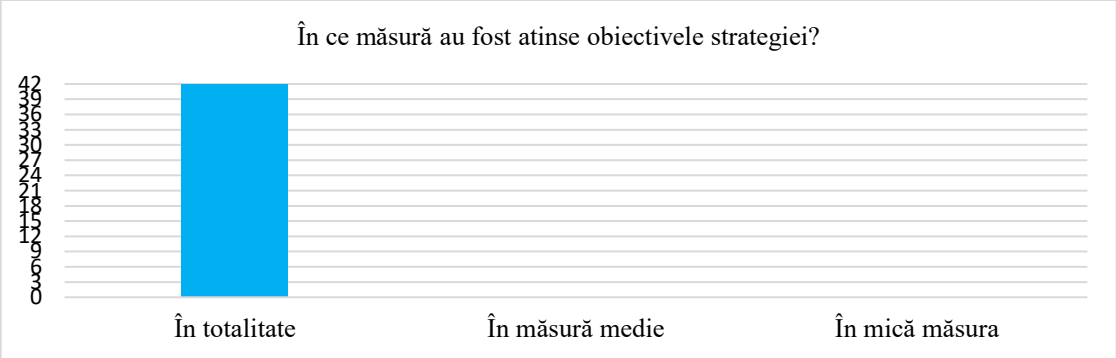
Întrebare 3 - În ce măsură logica de intervenție a strategiei de dezvoltare locală a fost relevantă față de nevoile socio-economice și potențialul de dezvoltare ale teritoriului?

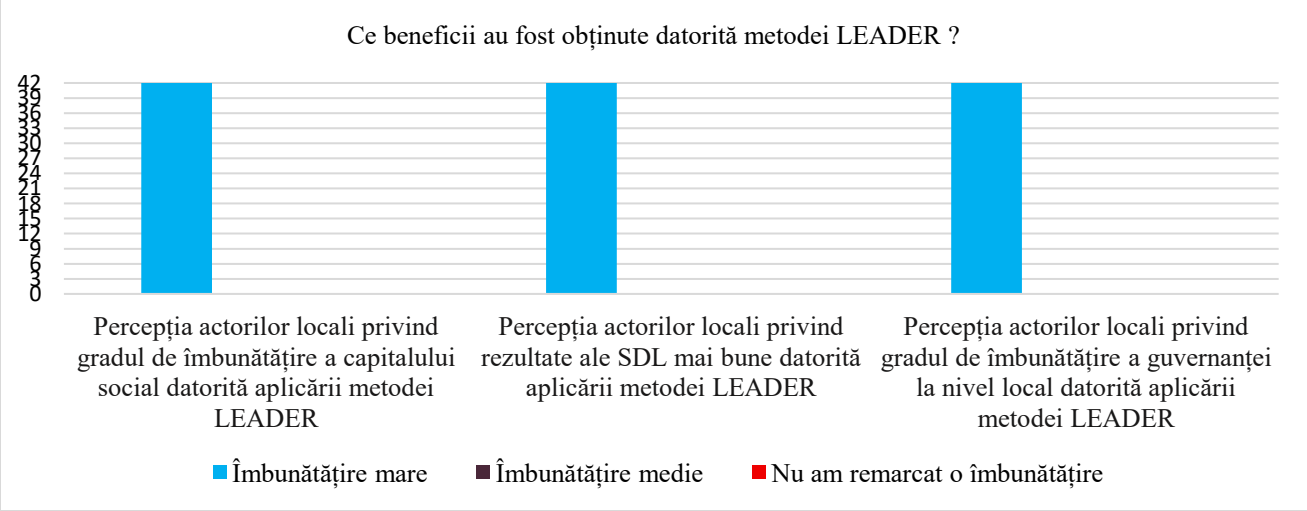
Întrebare 4. Cât de coerentă este logica intervenției care a stat la baza strategiei de dezvoltare locală?

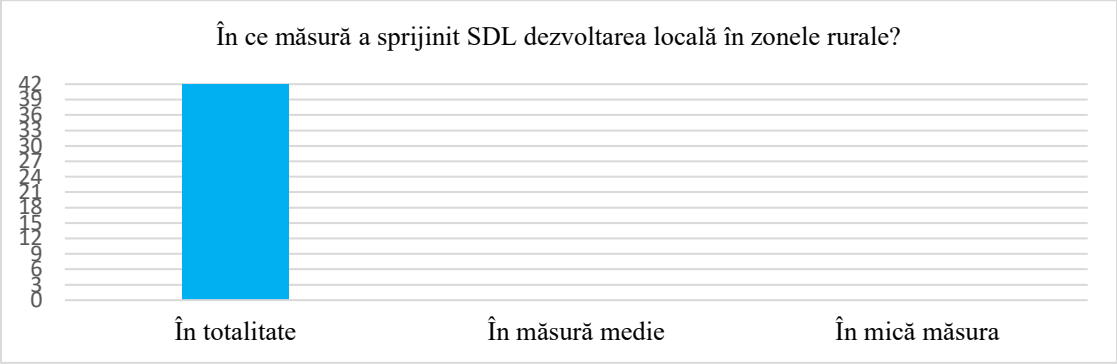
Întrebare 5. În ce măsură au fost atinse obiectivele strategiei?

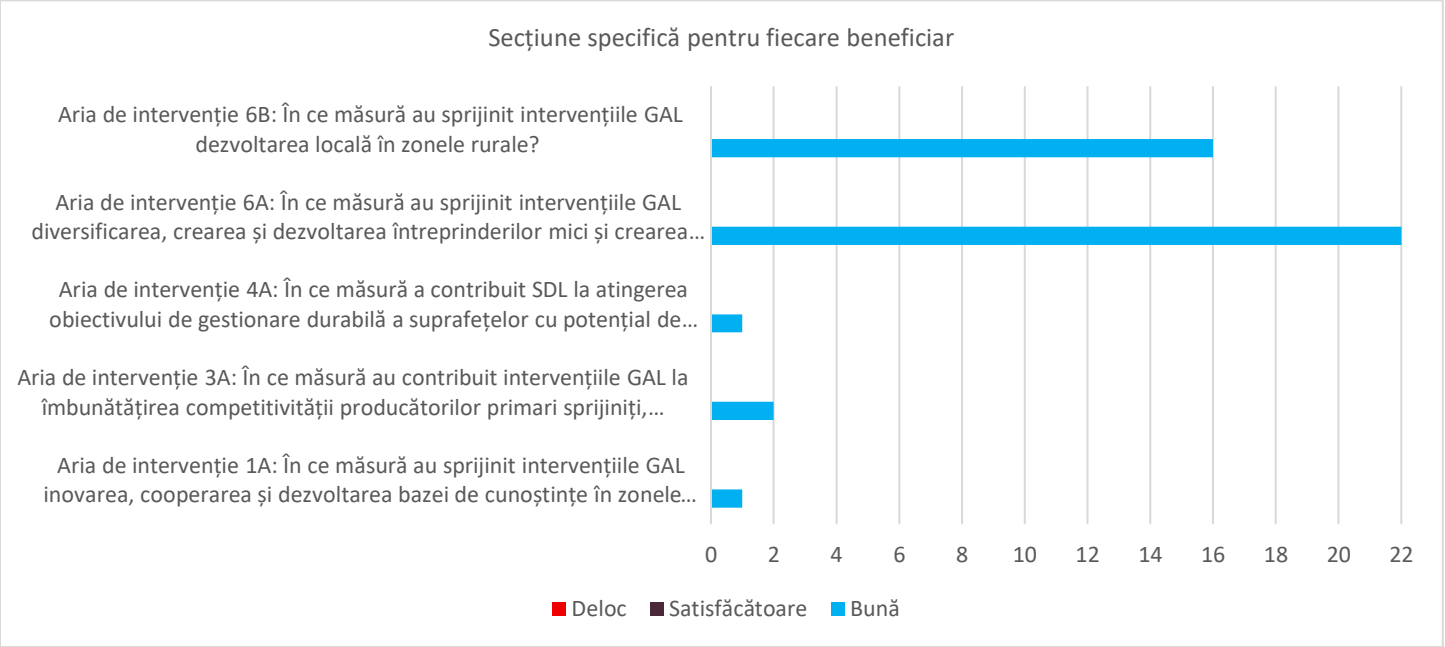
Întrebare 6. Ce beneficii au fost obținute datorită metodei LEADER ? (dezvoltarea capitalului social local, rezultatele obținute prin implementarea strategiei, îmbunătățirea guvernanței locale)

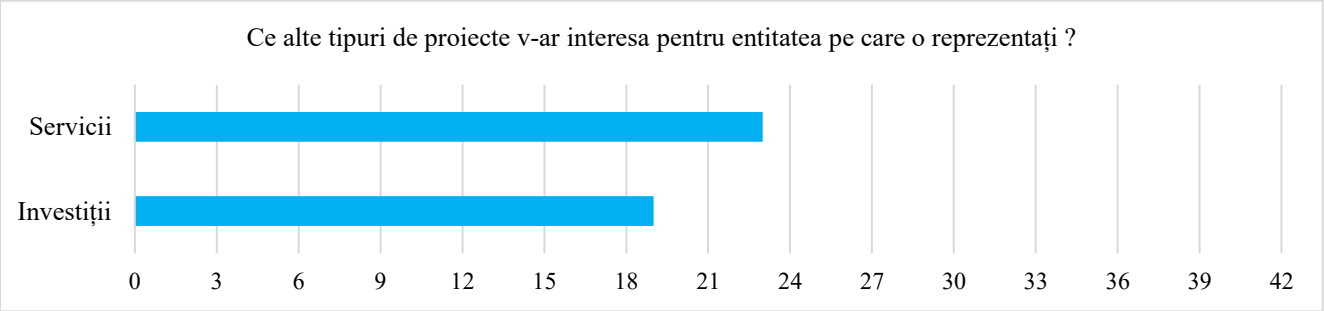
Întrebare 7. În ce măsură a sprijinit SDL dezvoltarea locală în teritoriul GAL RTF?

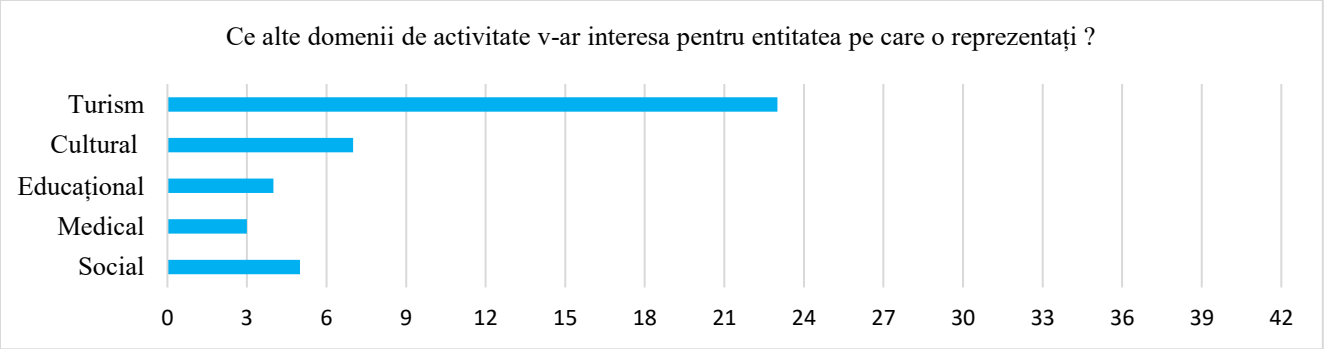
Întrebare 8 - Secțiune specifică pentru fiecare beneficiar - se va bifa numai în dreptul ariei de intervenție la care ați aplicat

Întrebare 9 - Ce alte tipuri de proiecte v-ar interesa pentru entitatea pe care o reprezentați ?

Întrebare 10 - Ce alte domenii de activitate v-ar interesa pentru entitatea pe care o reprezentați ?

7. Factori de succes și eșec în implementarea SDL

Factori interni (proprii GAL) care au contribuit la succes:

Capacitatea instituțională a GAL a fost un factor cheie pentru eficiență. Echipa GAL RTF a fost constantă și cu experiență, reușind să îndeplinească cu succes și la timp toate activitățile obligatorii cu un aparat administrativ mic. Costul salarial pentru echipă a fost acoperit din 19.4 și a reprezentat sub 10% din bugetul total – destul de eficient având în vedere volumul de muncă. Mărturie a eficienței echipei este și faptul că GAL RTF s-a situat, la unele evaluări intermediare, printre GAL-urile fruntașe. La momentul prezentei evaluări GAL RTF are 100% contractare și 100% plăți efectuate pe sub măsura 19.2.

Totuși, eficiența a fost afectată de *factori externi* precum:

- Birocrația stufoasă (documentații, avize pentru beneficiari) –a consumat timp și resurse. Beneficiarii mici au întâmpinat dificultăți în a naviga procedurile, necesitând mult sprijin din partea echipei GAL (care și-a depășit uneori atribuțiile din fișa postului doar pentru a-i ajuta să completeze dosare). Acest efort extra al echipei nu se vede direct în costuri, dar a însemnat ore suplimentare.
- Creșterea prețurilor la materiale și echipamente (mai ales în 2021–2022) – a pus presiune pe bugetele fixe ale proiectelor, unii beneficiari fiind nevoiți să cofinanțeze peste plan.

În concluzie, analizând raportul între resursele cheltuite și rezultatele obținute, eficiența implementării SDL RTF este apreciată ca bună. Practic, cu 1,6 mil. euro s-au realizat investiții vizibile în 7 comune, s-au pornit zeci de afaceri și s-au creat legături comunitare – ceea ce reprezintă un randament acceptabil al banului public. Pentru viitor, există loc de îmbunătățire mai ales în simplificarea procedurilor (ceea ce depinde și de nivelul central).

Ca o ilustrare finală, putem spune că GAL RTF a făcut eficient "mult cu relativ puțin": de exemplu, comparativ cu un buget al municipiului Făgăraș (mult mai mare), bugetul GAL a fost mic, dar prin modul țintit de alocare a generat schimbări concrete, demonstrând că finanțarea direcționată corespunzător la nivel micro are efect multiplicator. Aceasta este, până la urmă, un factor mare de succes.

Angajamentul și competența echipei GAL: Personalul GAL a fost dedicat, cunoscător al procedurilor și apropiat de comunitate. Managerul GAL (originar din zonă) și experții au menținut un contact permanent cu beneficiarii, ajutând la rezolvarea problemelor. Acest *"serviciu de consiliere"* a fost esențial pentru ca beneficiarii, unii fără experiență, să poată duce proiectele la bun sfârșit – un element intern clar de succes.

Implicarea liderilor locali (primari): În toate comunele, primarii (și consiliile locale) au sprijinit activ GAL-ul – au promovat apelurile în comunitate, au oferit suport logistic pentru proiectele ce necesitau (de ex., punerea la dispoziție a unor spații, sprijin în obținerea avizelor locale). Faptul că primarii cred în GAL a fost un catalizator; nu s-au manifestat conflicte politice în cadrul GAL, deși primarii proveneau din partide diferite, ceea ce arată maturitate și focus pe binele comun.

Flexibilitatea și adaptabilitatea GAL: GAL RTF a dat dovadă de adaptabilitate – a relocat fonduri între măsuri la nevoie, a făcut animare continuu, a prelungit apeluri, a organizat sesiuni suplimentare de informare. Această dinamică managerială a permis absorbția completă a fondurilor și ajustarea direcției când ceva nu mergea conform planului (ex. reorientarea măsurii cooperare, deja menționată). Un GAL rigid ar fi lăsat bani necheltuiți; aici nu a fost cazul.

Factori externi (contextuali) care au facilitat implementarea:

- Cadrul general AMPNDR și CDRJ Sibiu: Programul LEADER a oferit finanțarea și mecanismele, Relația GAL-AM / CDRJ a fost foarte bună, personalul fiind prompt în avizare și consultare.
- Condiții macro favorabile inițiale: În primii ani (2017-2019) economia era în creștere, ceea ce a făcut mai ușoară lansarea de afaceri (cerere de produse, acces la piață). Beneficiarii privați au profitat de acest context, unii reușind să-și crească cifra de afaceri rapid. De asemenea, înainte de pandemie, organizarea de evenimente cu public numeros (ex. festivaluri) era facilă – a permis ca unele proiecte culturale să aibă impact maxim.
- Identitatea locală și atractivitatea zonei: Un factor pozitiv extern este moștenirea culturală/naturală bogată a zonei, care a dat substanță proiectelor. E mai ușor să ai succes când promovezi ceva autentic. Asta nu e meritul GAL, dar GAL a avut ce valorifica – factor context favorizant.

Factori interni care au creat dificultăți sau limitări:

- Capacitatea administrativă redusă a unor beneficiari: Chiar dacă echipa GAL a ajutat mult, unii beneficiari (tineri reîntorși în țară, persoanele vârstnice sau mici ONG-uri) au întâmpinat probleme în completarea documentelor, implementarea în mod corespunzător a procedurilor (achiziții publice, raportări). GAL a trebuit să intervină deseori pentru a corecta erori sau a preveni nereguli, ceea ce a consumat timp. În plus, un ONG local (nu îi vom numi aici) care primise finanțare a avut dificultăți

financiare temporare în cash-flow, aproape ratând implementarea – GAL a mediat situația. Aceste episoade arată că capacitatea instituțională la nivelul beneficiarilor a fost un punct slab, impunând eforturi suplimentare.

- Comunicarea publică în teritoriu inițial deficitară: La debutul implementării, deși GAL a organizat întâlniri, mulți locuitori nu erau familiarizați cu conceptul și posibilele finanțări. Unele măsuri au avut în prima sesiune puțini aplicații (ex. prima sesiune – doar 1 aplicant). A fost nevoie de intensificarea animării și relansarea apelurilor, ceea ce a consumat timp. Practic, deficitul inițial de informare a fost un factor intern (GAL ar fi putut încă de la început să investească și mai mult în campanie media). Totuși, acest neajuns a fost corectat pe parcurs.
- Resurse umane limitate în echipa GAL: Deși echipa a fost eficientă, a fost numeric minimă. La vârf de activitate (ex. evaluarea a 20 de proiecte depuse într-un termen scurt), personalul a fost suprasolicitat. Lipsa posibilității de a angaja mai mulți oameni (din cauza bugetului 19.4 fix) a însemnat că unele activități s-au derulat mai lent. Este un factor intern structural: GAL mic, multe sarcini, echipă mică.

Factori externi de dificultate:

- Pandemia COVID-19 (2020–2021): A fost probabil cel mai perturbator factor extern. În acea perioadă, activitatea GAL a trebuit regândită: întâlnirile s-au mutat online (mai greu accesibile unora), unele proiecte au fost întârziate (ex. festivalurile anulate în 2020). Beneficiarii privați din turism au suferit pierderi. Pandemia a generat incertitudine și a testat reziliența – totuși, cu eforturi, toți au trecut peste. Dar clar a fost un factor extern negativ ce a afectat eficiența și a necesitat adaptare.
- Migrația forței de muncă / deficitul de personal calificat: Unii beneficiari privați au întâmpinat probleme în a găsi personal sau colaboratori pentru implementare. De pildă, un proiect de prestări servicii. Acest context extern (mulți tineri calificați plecați) a limitat potențialul unor afaceri.
- Cadrul legislativ în schimbare: Reguli de achiziții, fiscalitate, proceduri – s-au schimbat de câteva ori în decursul implementării. Fiecărei comune i s-a impus, spre exemplu, după 2018, să parcurgă proceduri de achiziție mai complexe (după apariția noilor legi achiziții). Adaptarea la aceste schimbări a necesitat timp și uneori consultanță externă, introducând întârzieri.

Având în vedere toți acești factori, GAL RTF a acționat pro activ unde a putut (ex. a intensificat animarea când a văzut apatie, a solicitat prelungiri oficiale la AFIR când contextul o cerea – de exemplu, AFIR a acordat prelungiri de implementare în pandemie la cererea GAL-urilor). Reziliența GAL și a beneficiarilor

în fața factorilor externi a fost, per ansamblu, foarte bună. Niciun proiect nu a eșuat din cauza acestor dificultăți – ceea ce se datorează în parte planificării prudente și în parte dedicării oamenilor implicați.

Analiza SWOT sumară a implementării SDL 2016-2025 sintetizează punctele tari, slabe, oportunitățile și amenințările identificate:

Puncte tari (Strengths)

- Parteneriat local solid, cu implicarea activă a actorilor publici și privați.
- Echipa GAL competentă și dedicată, management flexibil al strategiei. - Alocare financiară 100% absorbită, proiecte variate în toate comunele.
-Relevanță ridicată a măsurilor față de nevoile locale.

Puncte slabe (Weaknesses)

- Capacitate administrativă limitată la nivelul unor beneficiari (nevoie mare de asistență).
- Birocrație ridicată în implementare, consumatoare de timp și resurse (proceduri greoaie).
- Comunicarea inițială insuficientă (animare intensificată ulterior pentru a atrage proiecte).
- Resurse umane limitate în aparatul GAL (suprasolicitare perioadică a echipei).

Oportunități (Opportunities)

- Posibilitatea continuării finanțărilor în perioada 2023-2029 prin LEADER.
- Interes crescut al autorităților județene de a sprijini teritoriul (sinergii cu strategia județeană Brașov 2021-2030).
- Potențial de extindere a cooperării inter-teritoriale cu alte GAL-uri sau parteneri (transfer de bune practici). - Capitalul de încredere câștigat în comunitate – bază pentru proiecte viitoare (populație mai deschisă spre inițiative).

Amenințări (Threats)

- Factori macroeconomici impredictibili: inflație continuă, recesiune, care pot afecta sustenabilitatea afacerilor sprijinite.
- Depopularea continuă a satelor (emigrarea tinerilor) – risc de lipsă beneficiari viitori și reducere a impactului proiectelor actuale.
- Schimbări legislative sau de politici care ar putea complica implementarea (ex. noi condiții de mediu, reguli de achiziții publice și mai stricte).
- Posibilă scădere a coeziunii parteneriatului dacă nu se asigură finanțare în viitor (riscul ca entuziasmul să scadă fără programul LEADER).

Factorii pozitivi au fost majoritari în cazul GAL RTF. Experiența arată importanța resursei umane locale și a cooperării, dar și necesitatea de simplificare a birocrației cât și sprijin mai bun la nivel de instituții care elaborează politici, pentru a reduce influența factorilor negativi (birocrație, constrângeri financiare).

Factori de succes și lecții învățate: Implementarea GAL RTF a scos la iveală câteva lecții cheie: importanța crucială a implicării locale (fără oamenii dedicați din echipă și parteneriat, chiar și banii ar fi rămas nefolosiți); necesitatea adaptării și învățării continue (GAL a trebuit să fie flexibil și creativ, ceea ce s-a dovedit câștigător); precum și puterea colaborării teritoriale (cele 7 comune au descoperit beneficiile planificării comune). De asemenea, s-a învățat că animarea și comunicarea intensă sunt vitale pentru succesul oricărui program participativ – unde s-au făcut eforturi, s-au văzut rezultate. Pe de altă parte, s-a văzut că povara birocratică poate descuraja inițiative altfel valoroase, deci o lecție este că simplificarea procedurilor ar crește eficacitatea programului (lecție ce trebuie transmisă autorităților naționale).

8. Concluzii și recomandări

Evaluarea complexă a impactului GAL Răsăritul Țării Făgărașului 2016–2025 conduce la o serie de concluzii finale, structurate conform criteriilor analizate și a obiectivelor de evaluare:

- Relevanță și adecvare la nevoi: Strategia de Dezvoltare Locală a GAL RTF s-a dovedit relevantă, adresând probleme reale ale teritoriului. Obiectivele și măsurile stabilite inițial au fost confirmate de evoluția contextului, nefiind necesare schimbări. Proiectele finanțate au corespuns priorităților locale – dovadă stă absorbție totală, precum și percepția favorabilă a actorilor locali. SDL a rămas un instrument important în dezvoltarea teritoriului. Concluzia este că logica intervenției a fost relevantă pentru teritoriului, punând bazele pentru continuarea intervențiilor în aceeași linie.
- Coerență internă și externă: Atât din punct de vedere al designului strategic, cât și al implementării, intervențiile GAL RTF au fost coerente. S-a asigurat complementaritate între proiecte, evitându-se redundanțele. Strategia locală a fost aliniată cu obiectivele PNDR și cu inițiativele județene, contribuind sinergic la dezvoltarea zonei. Mecanismele de guvernanță au fost solide, asigurând coerența procedurală (selecție transparentă, alocare echilibrată pe măsuri). Nu s-au identificat incoerențe dimpotrivă, modul de acțiune al GAL a fost integrat și coordonat cu celelalte demersuri de dezvoltare rurală.
- Eficacitatea (atingerea obiectivelor și țintelor): GAL RTF și-a atins în țintele propuse. Numărul de proiecte, beneficiari sprijiniți, locuri de muncă create, investiții realizate etc. corespunde sau depășește valorile planificate în SDL. Strategia a livrat rezultate concrete pe fiecare direcție: afaceri rurale noi, infrastructuri locale, inițiative de patrimoniu, formare profesională. Niciun obiectiv strategic nu a rămas neadresat. Există desigur unele variații: de exemplu, proiecte de cooperare mai puține decât am fi dorit sau impact turistic încă

la început – dar acestea sunt variații minore în ansamblul general. Concluzia este că SDL GAL RTF a fost eficace, obiectivele sale fiind realizate.

- Eficiența (utilizarea resurselor): Raportul cost-efect este favorabil: cu un buget relativ mic s-au generat beneficii notabile în comunitate. Costurile de funcționare au fost menținute la nivelul necesar, fără risipă, iar proiectele au fost dimensionate corect față de nevoi. Deși implementarea a întâmpinat inerente frâne birocratice, GAL a reușit să minimizeze întârzierile și să folosească la maximum fiecare resursă financiară disponibilă. În plus, modelul LEADER aplicat a avut efect multiplicator (ex. parteneriate locale). Putem concluziona că resursele au fost gestionate eficient, ținând cont de constrângerile de context; orice ineficiențe apărute au fost cauzate preponderent de factori externi și au fost depășite de rezultate.

- Valoare adăugată (dezvoltare locală): GAL RTF a generat un impact pozitiv semnificativ în microregiune, vizibil prin: economia rurală diversificată (noi afaceri și locuri de muncă), servicii locale îmbunătățite (utilaje, infrastructură culturală), coeziune comunitară sporită (evenimente, rețele de colaborare) și vizibilitate crescută a zonei (promovare turistică). Valoarea adăugată adusă de abordarea participativă se reflectă în capacitatea crescută a comunității de a lucra împreună și de a iniția noi proiecte. Fără GAL, multe dintre aceste schimbări nu s-ar fi produs – acesta este un argument puternic în favoarea continuării abordării. Impactul este cu atât mai valoros cu cât a fost obținut menținând identitatea locală și activând resurse endogene (oameni, tradiții). Ca atare, concluzionăm că GAL RTF a contribuit direct și consistent la obiectivul de dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității, demonstrând eficacitatea modelului LEADER.

- Sustenabilitatea și perspective de viitor: Multe dintre rezultatele GAL sunt sustenabile: afacerile create continuă să funcționeze în logica pieței, infrastructurile au durată de viață lungă și sunt preluate de autoritățile locale pentru întreținere, rețeaua partenerială formată rămâne activă. Există riscuri (ex. economice, demografice) care pot afecta sustenabilitatea unor întreprinderi sau inițiative, dar în ansamblu premisele de durabilitate sunt bune deoarece proiectele au fost alese și implementate cu grijă (ex. beneficiarii au fost verificați să aibă capacitate de a menține investițiile). În plus, GAL RTF va implementa o nouă strategie 2023–2027, ceea ce va aduce resurse suplimentare pentru a consolida și extinde rezultatele actuale. Moștenirea acestui ciclu SDL este una solidă, pe care se poate clădi mai departe.

În sinteză, concluzia generală a evaluării este că activitatea GAL Răsăritul Țării Făgărașului în perioada 2016–2025 a fost un succes, cu un impact concret și pozitiv asupra dezvoltării teritoriului, îndeplinind obiectivele stabilite și demonstrând relevanța instrumentului LEADER. GAL RTF a devenit un actor recunoscut și apreciat la nivel local, un exemplu de bune practici în mobilizarea comunitară și un instrument care a generat schimbări durabile. Această concluzie pozitivă vine însă și cu responsabilitatea de a continua

și amplifica eforturile în noua perioadă de programare, folosind experiența acumulată pentru a obține rezultate și mai mari.

Pornind de la constatările evaluării, formulăm mai jos o serie de **recomandări** menite să îmbunătățească pe viitor implementarea strategiei locale viitoare și să maximizeze impactul GAL RTF. Recomandările vizează:

-reducerea poverii birocratice pentru beneficiari: GAL, în colaborare cu AFIR, ar trebui să caute modalități de simplificare a procedurilor la nivel local.

-elaborarea unor ghiduri simplificate pentru beneficiari (checklist-uri, modele de formulare completate)

-organizarea de mini-traininguri practice despre implementare (cum faci achiziții, cum întocmești dosarul de plată, etc.). Dacă beneficiarii sunt mai bine pregătiți, implementarea va decurge mai eficient.

-GAL poate milita, prin federațiile GAL la nivel național, pentru creșterea fondurilor alocate programului LEADER

-întărirea echipei GAL și a capacității de management: Având în vedere volumul de muncă așteptat, sugerăm ca GAL RTF să analizeze posibilitatea extinderii echipei (chiar și cu personal part-time sau voluntari specializați). De exemplu, includerea unui expert pe comunicare sau a unui IT-ist pentru administrarea platformei ar fi benefică.

- O altă recomandare este investiția în formarea continuă a personalului GAL – participarea la traininguri naționale, schimburi de experiență cu alte GAL-uri, pentru a prelua noi cunoștințe și a spori eficiența internă.

Concluzii în urma implementării SDL

Cu toate că realizarea parteneriatelor tematice sau inter-sectoriale este foarte importantă, încă se resimte o reținere față de cooperare, înrădăcinată în amintirile despre colectivizare, care în mediu rural a avut efecte negative persistente. Totuși, sunt semne că prin inițiative ale persoanelor mai tinere cu pași mărunți și sigur vom avea mai multe parteneriate. Intenția cooperării pe plan internațional va oferi și ea un imbold pentru constituirea parteneriatelor locale.

O inițiativă care a fost realizată în măsura în care a fost preconizată, este sprijinirea dezvoltării economiei sociale. În cadrul Strategiei de Dezvoltare Locală 2014-2020 a fost introdusă o măsură întreagă pentru acest obiectiv specific, întemeiat, printre altele, de necesitatea ocupării categoriilor vulnerabile din mediul rural, care beneficiază de ajutor social, și care, conform Legii 416/2001 privind venitul minim garantat, au obligația de a presta lunar, la solicitarea primarului, acțiuni sau lucrări de interes local. Prin măsură a fost creată posibilitatea ca la nivelul comunelor să se realizeze infrastructura necesară pentru derularea activităților economice sociale și să se sprijine înființarea economiilor sociale conform Legii 219/2015 a economiei sociale. Cu toate că mai multe comune au arătat interes față de această posibilitate la consultările

premergătoare elaborării Strategiei, nu s-a prezentat nici un solicitant din partea comunelor în urma lansării măsurii. Un singur beneficiar privat a reușit să depună un proiect care a fost contractat. Problema ocupării persoanelor vulnerabile este destul de delicată. De multe ori ea este abordată doar în cazurile în care are deja efecte sensibile la nivelul comunității locale și când implementarea unei soluții fiabile este mult mai grea. Se recomandă să se organizeze o serie de discuții cu reprezentanții comunelor care se confruntă cu situații sociale deosebite, pentru a sprijini dezvoltarea unei inițiative comune în domeniul social.

Necesitatea comunicării continue prin mai multe canale, astfel ca informația să ajungă la toți actorii locali este cea mai importantă lecție învățată în ceea ce privește rezultatul implementării Strategiei de Dezvoltare Locală. Asigurarea transparenței în toate procesele legate de lansarea măsurilor, animarea teritoriului, evaluarea și selecția proiectelor conferă GAL-ului încredere din partea tuturor actorilor locali, iar consultările cu reprezentații comunelor, să fie din când în când și în probleme care nu țin neapărat de LEADER.

Tot mulțumită comunicării mai intense s-a îmbunătățit și raportul dintre beneficiari și AFIR atât la nivel județean, cât și regional. Ar fi binevenită inițiativa de a realiza o comunicare comună între beneficiari, AFIR și GAL. Prin încrederea actorilor locali și colaborarea cu instituțiile de specialitate, Grupul de Acțiune Locală are o poziție mult mai întărită în teritoriu. Din această poziție GAL poate interveni în eficientizarea dezvoltării locale și asigurarea absorbției fondurilor europene într-un procent mai ridicat. Anii de activitate au dovedit că relația cu posibilii beneficiari din teritoriu a fost benefică atât pentru ei cât și pentru GAL RTF. Necesitățile din teritoriu sunt concret exprimate în urma convingerilor că pot fi realizate. Fondurile europene au fost considerate foarte greu de accesat din necunoaștere. Reprezentanții OJFIR nu pot cunoaște teritoriul și să îndrume locuitorii pentru accesare la fel de bine cum o fac reprezentanții GAL. Ca exemplu din cele 7 UAT-uri, 4 au avut primele proiecte pe fonduri europene prin GAL.

Un factor de întârziere a realizării indicatorilor propuși, este perioada prea lungă (6-8 luni) de evaluare a proiectelor la nivel AFIR, pentru autoritățile publice și servicii. Ar fi de dorit o delimitare clară a atribuțiilor GAL versus AFIR pentru a se scurta timpii de lucru și dublarea muncii pe aceleași atribuții.

Spiritul de colegialitate și promptitudinea răspunsurilor la solicitările noastre sau manifestat din plin la nivelul AM -ului și CDRJ Sibiu.

Recomandări

Dintre recomandări majoritatea propun suplimentarea fondurilor alocate către GAL, respectiv pentru măsuri și proiecte și reducerea birocrației. Alte recomandări sunt simplificarea procedurilor, sprijinirea turismului sau creșterea gradului de informare a potențialilor beneficiari.

Implementarea SDL-ului, ar fi putut fi mult mai avansată, dacă metodologia de lucru nu s-ar schimba așa de des și în „ timpul jocului” (se depun proiecte pe o versiune a procedurii și se evaluează pe altă versiune). Ar fi de dorit ca principiul conform căruia GAL-ul își elaborează singur Ghidurile pentru măsurile din SDL și fișele de verificare să nu fie unul formal, ci unul practic, pentru a nu transforma GAL-urile într-o anexă a AFIR-ului. În spiritul LEADER, GAL-urile sunt colege cu AFIR-ul ci nu anexe sau subordonați.

Lecții învățate

GAL Răsăritul Țării Făgărașului este o zonă cu oameni harnici, dar fără experiență în cooperare. Datorită condițiilor de după 1989, locuitorii acestui ținut muncesc în străinătate, au resurse financiare destul de restrânse. Prin munca perseverentă și entuziasm s-a reușit cointeresarea acestora în implicarea în activități de parteneriat și activități de valorificare a resurselor, care au creat condiții pentru întoarcerea în țară a unora dintre ei.

Pentru a dezvolta teritoriul într-un mod sustenabil este nevoie de proiecte sustenabiele de aceea, membrii GAL Răsăritul Țării Făgărașului ar trebui să facă primii pași, chiar în locul potențialilor beneficiari de a identifica parteneri, echipamente, tehnologii care să fie implementate prin proiecte în teritoriu.

Activitățile de cooperare orizontală și verticală sunt în beneficiul teritoriului – atât prin acumulare *know-how*, cât și prin acces la resurse.

Raportul de față a evidențiat impactul pozitiv generat de GAL Răsăritul Țării Făgărașului în perioada 2016–2025, demonstrând că abordarea LEADER a fost un catalizator eficient al dezvoltării locale. Continuând pe direcția parteneriatului activ și a inovării locale, GAL Răsăritul Țării Făgărașului este bine poziționat să își consolideze rolul de motor al progresului rural în regiune și în anii ce vor urma.

Anexe

CHESTIONAR DE EVALUARE *BENEFICIARI*

1. Cum ați relaționat cu angajații GAL în situația:

1.1 Obținerii informațiilor despre măsurile de finanțare?

Foarte mulțumit	Mulțumit	Nemulțumit

1.2 Anumitor neclarități legate de documentele de completat și furnizat?

Foarte mulțumit	Mulțumit	Nemulțumit

1.3 Descrierii mecanismului privind realizarea și depunerea unui proiect (pașii ce au ținut de pregătirea proiectului: ce fel de documente, specialiști, contribuție proprie, etc… aveați nevoie)?

Foarte mulțumit	Mulțumit	Nemulțumit

1.4 Descrierii modului de implementare a unui proiect (ce trebuie să faceți după obținerea finanțării)?

Foarte mulțumit	Mulțumit	Nemulțumit

1.5 Planificării unei întâlniri la sediul GAL în timpul sau în afara timpului de lucru?

Foarte mulțumit	Mulțumit	Nemulțumit

1.6 Evaluării proiectului depus de dvs. ?

Foarte mulțumit	Mulțumit	Nemulțumit

1.7 Furnizării de documente ce țin de GAL, în vederea prezentării la AFIR pentru parcurgerea altor etape (evaluare, contractare, plată)?

Foarte mulțumit	Mulțumit	Nemulțumit

1.8 Evenimentelor de informare (întâlniri individuale, de grup/conferințe, la sediul primăriei)?

Foarte mulțumit	Mulțumit	Nemulțumit

2. Referitor la utilitatea și rolul GAL-ului spuneți-ne dacă:

2.1 Considerați că existența GAL-ului în zona dumneavoastră este benefică ?

Cu siguranță da	Așa și așa	Cu siguranță nu

2.2 V-ați descurca la fel în obținerea finanțării făcând aplicația cu proiectul dvs. la nivel național?

Cu siguranță da	Așa și așa	Cu siguranță nu

2.3 Condițiile de finanțare ale GAL vi s-au părut mai grele decât alte finanțări nerambursabile?

Cu siguranță da	Așa și așa	Cu siguranță nu

2.4 Relaționarea cu angajații GAL a fost facilă?

Cu siguranță da	Așa și așa	Cu siguranță nu

2.5 Ați cunoscut oameni noi din domeniul unde activați sau din domeniul în care ați depus proiectul din zona vecină localității dvs. sau din afară?

Cu siguranță da	Așa și așa	Cu siguranță nu

2.6 Modul în care angajații GAL lucrează este clar?

Cu siguranță da	Așa și așa	Cu siguranță nu

2.7 Vi s-a explicat ce rol are GAL-ul pentru finanțarea proiectului dvs.?

Cu siguranță da	Așa și așa	Cu siguranță nu

2.8 Finanțarea accesată prin GAL merită efortul timpului, banilor și nervilor investiți?

Cu siguranță da	Așa și așa	Cu siguranță nu

2.9 În cazul în care ați dori să realizați un alt proiect, ați dori să fie finanțat la fel prin GAL?

Cu siguranță da	Așa și așa	Cu siguranță nu

2.10 Dacă nu exista GAL-ul în teritoriu ați fi știut de oportunitățile de finanțare existente pentru entitatea pe care o reprezentați?

Cu siguranță da	Așa și așa	Cu siguranță nu

3. În ce măsură logica de intervenție a strategiei de dezvoltare locală a fost relevantă față de nevoile socio-economice și potențialul de dezvoltare ale teritoriului?

Puțin relevantă	Relevantă	Foarte relevantă

4. Cât de coerentă este logica intervenției care a stat la baza strategiei de dezvoltare locală?

Puțin coerentă	Coerentă	Foarte coerentă

5. În ce măsură au fost atinse obiectivele strategiei?

În mică măsura	În măsură medie	În totalitate

6. Ce beneficii au fost obținute datorită metodei LEADER ? (dezvoltarea capitalului social local, rezultatele obținute prin implementarea strategiei, îmbunătățirea guvernanței locale)

6.1 Percepția actorilor locali privind gradul de îmbunătățire a capitalului social datorită aplicării metodei LEADER

Nu am remarcat o îmbunătățire	Îmbunătățire medie	Îmbunătățire mare

6.2 Percepția actorilor locali privind rezultate ale SDL mai bune datorită aplicării metodei LEADER

Nu am remarcat o îmbunătățire	Îmbunătățire medie	Îmbunătățire mare

6.3 Percepția actorilor locali privind gradul de îmbunătățire a guvernanței la nivel local datorită aplicării metodei LEADER

Nu am remarcat o îmbunătățire	Îmbunătățire medie	Îmbunătățire mare

7. În ce măsură a sprijinit SDL dezvoltarea locală în teritoriul GAL RTF?

În mică măsura	În măsură medie	În totalitate

Secțiune specifică pentru fiecare beneficiar - se va bifa numai în dreptul ariei de intervenție la care ați aplicat

8. Aria de intervenție 1A: În ce măsură au sprijinit intervențiile GAL inovarea, cooperarea și dezvoltarea bazei de cunoștințe în zonele rurale?

Bună	Satisfăcătoare	Deloc

Aria de intervenție 3A: În ce măsură au contribuit intervențiile GAL la îmbunătățirea competitivității producătorilor primari sprijiniți, printr-o mai bună integrare a acestora în lanțul agroalimentar prin intermediul sistemelor de calitate, al creșterii valorii adăugate a produselor agricole, al promovării pe piețele

locale și în cadrul circuitelor scurte de aprovizionare, al grupurilor de producători și al organizațiilor interprofesionale?

Bună	Satisfăcătoare	Deloc

Aria de intervenție 4A: În ce măsură a contribuit SDL la atingerea obiectivului de gestionare durabilă a suprafețelor cu potențial de gestionare a resurselor naturale?

Bună	Satisfăcătoare	Deloc

Aria de intervenție 6A: În ce măsură au sprijinit intervențiile GAL diversificarea, crearea și dezvoltarea întreprinderilor mici și crearea de locuri de muncă?

Bună	Satisfăcătoare	Deloc

Aria de intervenție 6B: În ce măsură au sprijinit intervențiile GAL dezvoltarea locală în zonele rurale?

Bună	Satisfăcătoare	Deloc

9. Ce alte tipuri de proiecte v-ar interesa pentru entitatea pe care o reprezentați ?

□ Investiții □ Servicii

10. Ce alte domenii de activitate v-ar interesa pentru entitatea pe care o reprezentați ?

□ social □ medical □ educațional □ cultural □ turism

Altele .....

..... .

DIPLOMĂ PROIECT FINANȚAT PRIN M10/4A Rețele de identificare, protejare și colectare rațională a plantelor din flora spontană

DIPLOMĂ PROIECT FINANȚAT PRIN M10/4A Rețele de identificare, protejare și colectare rațională a plantelor din flora spontană

Academia de Ştiinţe Agricole şi Silvice
"Gheorghe Ionescu-Şişeşti"

Se acordă premiul IOAN MAIER (2023)
pentru lucrarea: „FLORA UTILĂ DIN GAL RĂSĂRITUL ȚĂRII FĂGĂRAȘULUI. POSIBILITĂȚI DE VALORIFICARE PRIN PRODUSE TRADIȚIONALE ȘI INOVATOARE"

Autori: Mihaela Ioana GEORGESCU, Elena SĂVULESCU, Vasilica LUCHIAN, Ana Cornelia BUTCARU, Marian VELCEA, Florin STĂNICĂ, Andrei PETRE, Mihai FRÎNCU, Liliana BĂDULESCU, Vasile GRECU, Nicu GHIRCOIAȘ, Sorin URDEA, Elena TOACȘE, Romulus Nicolae GÎNȚĂ, Maria GRECU

Bucureşti, 28 noiembrie 2024
Nr. 386

Preşedinte,
Prof.univ. emerit dr.ing. dr. h.c.
Valeriu TABĂRĂ

Secretar general,
Prof. univ. asoc dr. ing.
Marian BOGOESCU